Rozbor hospodaření příspěvkové organizace Masarykova veřejná knihovna Vsetín v letech 2006-2009

Hana Pfeilerová

Bakalářská práce
2010

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Vyšší odborná škola ekonomická
akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE
(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení:	**Hana PFEILEROVÁ**
Osobní číslo:	**M080125**
Studijní program:	**B 6208 Ekonomika a management**
Studijní obor:	**Finanční řízení podniku**
Téma práce:	**Rozbor hospodaření příspěvkové organizace Masarykova veřejná knihovna Vsetín v letech 2006-2009**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Prostudujte literaturu ke zvolenému tématu.**

II. Praktická část

- **Formulujte podstatu hospodaření neziskových organizací se zaměřením na příspěvkové organizace zřizované obcemi.**
- **Proveďte rozbor hospodaření příspěvkové organizace Masarykova veřejná knihovna Vsetín.**
- **Posuďte přednosti a nedostatky hospodaření příspěvkové organizace a pokuste se odhadnout budoucí vývoj hospodaření.**
- **Navrhněte řešení na zlepšení hospodaření příspěvkové organizace.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

[1] KRAFTOVÁ, I. Finanční analýza municipální firmy. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.
[2] PEKOVÁ J., PILNÝ J. Veřejná správa a finance veřejného sektoru. 1. vydání. Praha : ASPI Publisching, s. r. o. 2002. 441 s. ISBN 80-86395-21-9.
[3] REKTOŘÍK, J. a kolektiv. Organizace neziskového sektoru. 1. doplněné vydání. Praha : EKOPRESS, s. r. o., 2004. 177 s. ISBN 80-86119-41-6.
[4] RŮŽIČKOVÁ, R. Ing. Neziskové organizace, vznik účetnictví, daně. 6. autorizované vydání. Olomouc : ANAG, s. r. o. 2005. 199 s. ISBN 80-7263-282-5.
[5] Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

Vedoucí bakalářské práce: **PhDr. Helena Gajdušková**
EXT.

Datum zadání bakalářské práce: **23. února 2010**

Termín odevzdání bakalářské práce: **27. dubna 2010**

Ve Zlíně dne 23. března 2010

L.S.

PaedDr. Josef Rydlo
zast. *děkanka*

Ing. Eva Heczková, Ph.D.
zast. *ředitel ústavu*

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby[1)];

- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;

- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3[2)];

- podle § 60[3)] odst. 1 autorského zákona má Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

- podle § 60[3)] odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci – nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);

- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Ve Zlíně .....

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevýdělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacího zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tématem bakalářské práce je rozbor hospodaření příspěvkové organizace Masarykova veřejná knihovna Vsetín. Hlavním cílem práce je shromáždit co nejvíce informací o současné ekonomické situaci municipální firmy, tyto informace zanalyzovat a pokusit se navrhnout případná řešení pro zlepšení hospodaření a odhadnout budoucí vývoj hospodaření.

Téma jsem zvolila na základě svého zájmu o hospodaření s veřejnými prostředky, které se v podstatě týkají každého z nás.

Klíčová slova: Neziskové organizace, příspěvkové organizace, účetnictví, daně, hospodářský výsledek, finanční analýza, kapitál.

ABSTRACT

The thesis deals with the analysis of economy of the allowance organization Masaryk's Library in Vsetín. The main gaol of the dissertation is to collect as much information as possible about the current economic situation of this municipal company, analyse the information and make suggestions about how to improve its economy and estimate the future development of its economy.

The topic of the thesis was chosen because of my interest about managing public funds that is basically a concern to all of us.

Keywords: Allowance organization, non-profit organization, accounting, taxes, economic results, financial analysis, capital.

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování své vedoucí práce paní PhDr. Heleně Gajduškové za ochotu, čas a užitečné rady pro zpracování mé bakalářské práce, dále pak paní Ing. Daniele Dívínové za poskytování materiálů a její vstřícnost a v neposlední řadě patří poděkování také paní Janě Matochové za zájem a cenné rady.

OBSAH

ÚVOD **11**
I TEORETICKÁ ČÁST **13**
1 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE **14**
1.1 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ 14
1.2 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE – PRÁVNÍ ÚPRAVA A JEJICH PŮSOBNOST 14
1.2.1 Vznik a zánik příspěvkové organizace 15
1.2.2 Finanční hospodaření příspěvkové organizace 15
1.2.2.1 Tvorba peněžních fondů 16
1.2.3 Majetek PO, vlastnické vztahy, způsob nabývání vlastnictví 17
1.3 ÚČETNICTVÍ PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ 18
1.3.1 Právní rámec účetnictví PO 18
1.3.2 Zákon o účetnictví 19
1.3.3 Vyhláška č. 505/2002 19
1.3.4 České účetní standardy 19
1.4 DAŇOVÁ POVINNOST PŘÍSPĚVKOVÝCH ORGANIZACÍ 20
1.4.1 Příjmy, které nejsou předmětem daně 20
1.4.2 Příjmy, které jsou předmětem daně 20
1.4.3 Základ daně a výpočet daňové povinnosti 21
1.4.4 Odpisy, rezervy a opravné položky 21
1.4.5 Daň z přidané hodnoty 22
1.4.6 Daň silniční 22
1.4.7 Daň spotřební 22
1.4.8 Daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí, z nemovitostí 22
1.4.9 Daňové přiznání PO 23
2 ROZBOR HOSPODAŘENÍ MUNICIPÁLNÍ FIRMY **24**
2.1 FINANČNÍ ANALÝZA A JEJÍ ÚPRAVA PRO POTŘEBY MUNICIPÁLNÍ FIRMY 24
2.1.1 Informační zdroje pro finanční analýzu 24
2.2 DÍLČÍ UKAZATELE FINANČNÍ ANALÝZY 25
2.2.1 Ukazatele autarkie 25
2.2.1.1 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů 25
2.2.1.2 Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti 26
2.2.1.3 Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech 26
2.2.2 Ukazatele rentability 26
2.2.2.1 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti 26
2.2.2.2 Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti . 27
2.2.3 Ukazatele likvidity 27
2.2.3.1 Okamžitá likvidita 27
2.2.3.2 Pohotová likvidita 27
2.2.3.3 Pracovní kapitál (ČPK) 28
2.2.4 Ukazatele aktivity 28
2.2.4.1 Obrat kapitálu 28
2.2.4.2 Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech 28
2.2.5 Ukazatel financování 29
2.2.5.1 Míra finanční nezávislosti 29

2.2.5.2 Míra věřitelského rizika 29
2.2.5.3 Míra oddlužování 29
2.2.5.4 Síla finanční páky (míra zadluženosti vlastního kapitálů) 30
2.2.6 Ukazatele investičního rozvoje / útlumu 30
2.2.6.1 Míra investičního rozvoje 30
2.2.7 Ukazatele produktivity 30
2.2.7.1 Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty 30
2.3 KAUZÁLNÍ VAZBY MEZI UKAZATELI 31
2.4 SOUČÁSTI FINANČNÍ ANALÝZY 31
II ANALYTICKÁ ČÁST 32
3 MASARYKOVA VEŘEJNÁ KNIHOVNA VSETÍN 33
3.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O VÝVOJI KNIHOVNICTVÍ VE VSETÍNĚ 34
3.2 HISTORIE 34
3.3 ZÁKLADNÍ ČINNOSTI KNIHOVNY 36
3.3.1 Činnost knihovny probíhá v těchto prostorách: 36
3.3.2 Kapacitní údaje knihovny: 36
3.3.3 Ceník vybraných služeb 37
4 ROZBOR HOSPODAŘENÍ MASARYKOVY VEŘEJNÉ KNIHOVNY VSETÍN 40
4.1 KLASIFIKACE EKONOMICKÝCH ČINNOSTÍ 40
4.2 VÝVOJ POČTU ZAMĚSTNANCŮ 40
4.3 PROJEKTOVÉ AKTIVITY 40
4.4 PROCENTUÁLNÍ ROZBORY 43
4.4.1 Rozbor rozvahy 43
4.4.1.1 Rozbor aktiv 43
4.4.1.2 Rozbor oběžných aktiv - finanční struktura 44
4.4.1.3 Rozbor pasiv 45
4.4.2 Rozbor položek výnosů a nákladů z hlavní činnosti (objemově nejvýznamnějších) 46
4.4.2.1 Mzdové náklady 46
4.4.2.2 Spotřeba materiálu 47
4.4.2.3 Spotřeba energie 48
4.4.2.4 Tržby z prodeje služeb 49
4.5 VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU 50
4.6 CASH FLOW – VE ZJEDNODUŠENÉM POJETÍ 51
4.7 AUTARKIE – MÍRA SOBĚSTAČNOSTI 52
4.7.1 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů 52
4.7.2 Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti 52
4.7.3 Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech 53
4.8 UKAZATELE RENTABILITY 53
4.8.1 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti 53
4.8.2 Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti 54
4.9 UKAZATELE LIKVIDITY 54

4.9.1 Okamžitá likvidita 54
4.9.2 Pohotová likvidita 55
4.9.3 Pracovní kapitál (ČPK) 55
4.10 UKAZATELE AKTIVITY 56
4.10.1 Obrat kapitálu 56
4.10.2 Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech 56
4.11 UKAZATELE FINANCOVÁNÍ 57
4.11.1 Míra finanční nezávislosti 57
4.11.2 Míra věřitelského rizika 57
4.11.3 Míra oddlužování 58
4.11.4 Síla finanční páky 58
4.12 UKAZATELE INVESTIČNÍHO ROZVOJE / ÚTLUMU 59
4.12.1 Míra investičního rozvoje 59
4.13 UKAZATELE PRODUKTIVITY 59
4.13.1 Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty 59
ZÁVĚR 61
RESÜMEE 63
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY 64
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK 66
SEZNAM OBRÁZKŮ 67
SEZNAM TABULEK 68
SEZNAM PŘÍLOH 69

ÚVOD

Vedle podniků a firem, které jsou orientované na zisk, funguje v naší společnosti velké množství neziskových organizací, jejichž úkolem je zajišťovat veřejně prospěšné činnosti pro nás pro všechny. Jde o činnosti opravdu různorodé. Mezi tyto organizace patří nemocnice, školy, technické služby, správa hřbitovů, knihovny, muzea, divadla a jiná kulturní zařízení, správa nemovitostí, domovy důchodců, široká škála organizací sociálních služeb, sportovní zařízení a celá řada dalších. Vyplývá to z různého množství potřeb, fyzických či duševních, každého z nás. Všichni je využíváme a svoji pozornost věnujeme zejména službám, které poskytují. Jak už vyplývá z názvu, neziskové organizace nejsou zakládány za účelem podnikání a dosahování zisku. Jejich činnost je ve většině případů ekonomicky ztrátová.

Tak zvaný neziskový sektor, který zahrnuje zejména občanská sdružení, registrované církve a náboženské společnosti, nadace a nadační fondy, obecně prospěšné společnosti, příspěvkové organizace, zájmová sdružení právnických osob a profesní komory, hospodaří s prostředky, které získává od státu, zřizovatelů a zakladatelů díky přerozdělovacím procesům, ale taky od dárců a sponzorů podporujících činnost neziskově založených organizací. Ve většině případů jsou vynaložené náklady na činnost těchto organizací vyšší než příjmy, získané vlastní činností, z poskytnutých dotací a darů, ne zanedbatelný je zde i podíl dobrovolnické činnosti. Cílem těchto činností je tedy celospolečenský užitek. Mnoho neziskových organizací se podílí na vytváření, rozvoji a podpoře zachování mnohých kulturních hodnot národa, velmi pozitivně ovlivňují kulturně-hodnotový systém společnosti a jsou pro stát a jeho občany nezastupitelné a velmi prospěšné.

Zřizovat a zakládat neziskové organizace mohou mimo jiné i obce a města. Ani město Vsetín, ve kterém žiji, není výjimkou. Je zakladatelem 3 obecně prospěšných společností, a to Azylového domu pro ženy a matky s dětmi, o. p. s., Společnosti pro komunitní práci Vsetín, o. p. s. a Agentury pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o. p. s. a zřizovatelem celkem 19 příspěvkových organizací, z toho 9 mateřských škol, 5 základních škol, Technických služeb města Vsetína, Městských lázní Vsetína, Alceda, střediska volného času, Vsetínské správní a investiční a Masarykovy veřejné knihovny Vsetín. Na poslední jmenovanou – Masarykovu veřejnou knihovnu Vsetín - bych se chtěla zaměřit ve své bakalářské práci.

Tato organizace vedle kvalitního plnění svého hlavního poslání, tj. poskytování knihovnické, bibliografické a informační služby nejen pro občany města Vsetína, ale i pro síť veřejných knihoven okresu Vsetín, je příkladem organizace, která „jen nečeká“ na příspěvek od svého zřizovatele, ale je velmi aktivní i úspěšná v grantových řízení a řízeních o dotacích, ať už z národních či evropských zdrojů.

V bakalářské práci se chci zaměřit na hospodaření této příspěvkové organizace, poukázat na použité metody získávání finančních prostředků mimo zdrojů od zřizovatele a pokusit se odhadnout její budoucí vývoj.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 PŘÍSPĚVKOVÉ ORGANIZACE

V tržní ekonomice je bohatství státu vytvářeno nejen soukromým sektorem, ale i sektorem veřejným (neziskovým). Za příčinu jeho vzniku je považováno selhávání trhu. Příspěvkové organizace jsou součástí neziskového sektoru, jsou zřizovány k zabezpečení veřejných statků a jejich cílem tudíž není zisk ve finančním vyjádření, ale přímé dosažení užitku. Většinu prostředků pro svou činnost získávají od svých zřizovatelů cestou tak zvaných přerozdělovacích procesů, jejichž principy jsou přesně popsány a prozkoumány prostřednictvím veřejných financí.

1.1 Základní charakteristiky neziskových organizací

Charakteristika organizací, které působí v neziskovém sektoru vychází z § 18, odstavce 3) a odstavce 8) zákona č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve kterém je uvedeno, že se jedná o organizace charakteru právnické osoby, která nebyla zřízena nebo založena za účelem podnikání a řídí se specifickou právní úpravou.

Uvedený zákon vyjmenovává typy těchto organizací. Kromě zmíněných příspěvkových organizací patří do neziskového sektoru například politické strany a hnutí, nadace a nadační fondy, veřejné vysoké školy, obce, kraje, organizační složky státu a další.

Pro všechny neziskové organizace jsou společné tyto skutečnosti – jsou právnickými osobami, nejsou založeny za účelem podnikání a produkce zisku, uspokojují konkrétní potřeby občanů a zájmových skupin, převážně jsou financovány z veřejných rozpočtů a dobrovolnické činnosti.

1.2 Příspěvkové organizace – právní úprava a jejich působnost

Příspěvková organizace (dále jen PO) je právnickou osobou, která se od roku 2001 řídí specifickou právní úpravou. Základní právní rámec je dán zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů (v případě příspěvkových organizací státu zákonem č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku české republiky a jejím vystupování v právních vztazích). Zákon o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů stanoví zejména pravidla pro hospodaření obcí, měst a krajů, pravidla pro sestavování rozpočtu a závěrečného účtu. Dále pak stanoví, které právnické osoby mohou být územními

samosprávnými celky zakládány a zřizovány. Jedním z typů takové právnické osoby jsou i příspěvkové organizace.

Příspěvkové organizace působí především v oblasti zdravotnictví, kultury, školství, sociální péče, vědy a výzkumu a dalších.

Z obecných právních předpisů, které dotvářejí právní rámec fungování PO, nelze pominout ani na zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví. PO je právnickou osobou a v souladu se zákonem o účetnictví i účetní jednotkou. Normativ pro vedení účetnictví vyplývá nejen ze samotného zákona o účetnictví, který se zbývá spíše obecnými zásadami a obecnými pojmy společnými pro všechny typy účetních jednotek, ale především z navazující vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví (poznámka: vyhláška platná k 31.12.2009 – od 01.01.2010 byla nahrazena vyhláškou 410/2009 Sb.).

1.2.1 Vznik a zánik příspěvkové organizace

Příspěvkové organizace územních samosprávních celků zřizuje kraj nebo obec podle výše zmíněného zákona, pro činnosti, které jsou zpravidla neziskové a spadají do samostatné působnosti zřizovatele. Příspěvková organizace (dále jen PO), zřizovaná obcí, vzniká či zaniká výhradně rozhodnutím zastupitelstva a výhradně v rámci samostatné působnosti obce. Zapisují se do obchodního rejstříku. Zápis do OR je povinností zřizovatele. Zřizovací listina musí obsahovat úplný název zřizovatele, vymezení hlavního účelu činnosti, označení statutárních orgánů se způsobem jejich vystupování jménem organizace, vymezení majetku ve vlastnictví zřizovatele, vymezení majetkových práv, druhy doplňkové činnosti povolené zřizovatelem.

1.2.2 Finanční hospodaření příspěvkové organizace

PO zřízená obcí hospodaří s přidělenými finančními prostředky ve formě běžného a kapitálového příspěvku od obce a s prostředky získanými vlastní činností. Dále hospodaří s prostředky svých peněžních fondů (rezervní fond, investiční fond, fond odměn a fond kulturních a sociálních potřeb), s případnými peněžními dary od fyzických a právnických osob. Zisk z doplňkové činnosti může organizace využít pouze pro rozvoj a podporu své hlavní činnosti.

1.2.2.1 Tvorba peněžních fondů

Příspěvková organizace vytváří tyto peněžní fondy:

- rezervní fond
- investiční fond
- fond odměn
- fond kulturních a sociálních potřeb

Zůstatky peněžních fondů se po skončení roku převádějí do následujícího roku.

Rezervní fond

se tvoří ze zlepšeného výsledku hospodaření příspěvkové organizace na základě schválení jeho výše zřizovatelem po skončení roku, sníženého o převody do fondu odměn. Zdrojem rezervního fondu mohou být též peněžní dary. Rezervní fond používá příspěvková organizace

- k dalšímu rozvoji své činnosti,
- k časovému překlenutí rozdílů mezi výnosy a náklady,
- k úhradě případných sankcí uložených jí za porušení rozpočtové kázně,
- k úhradě své ztráty za předchozí léta.

Zřizovatel může dát příspěvkové organizaci souhlas k tomu, aby část svého rezervního fondu použila k posílení svého investičního fondu.

Fond odměn,

který je tvořen ze zlepšeného hospodářského výsledku příspěvkové organizace až do výše 80 % dosaženého výsledku, nejvýše však do výše 80% limitu prostředků na platy nebo přípustného objemu prostředků na platy. Tvorbu fondu odměn provede příspěvková organizace na základě schválení výše zlepšeného hospodářského výsledku zřizovatelem po skončení kalendářního roku. Z fondu odměn se hradí odměny zaměstnancům. Přednostně se z fondu odměn hradí případné překročení prostředků na platy, jehož výše se zjišťuje podle zvláštního právního předpisu.

Investiční fond,

který příspěvková organizace vytváří k financování svých investičních potřeb. Jeho zdrojem jsou

- odpisy z hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku prováděné podle zřizovatelem schváleného odpisového plánu,
- investiční dotace z rozpočtu zřizovatele,
- investiční příspěvky ze státních fondů,
- výnosy z prodeje hmotného investičního majetku, jestliže to zřizovatel podle svého rozhodnutí připustí,
- dary a příspěvky od jiných subjektů, jsou-li určené nebo použitelné k investičním účelům,
- převody z rezervního fondu ve výši povolené zřizovatelem.

Investiční fond příspěvkové organizace se používá:

- k financování investičních výdajů, popř. investičních příspěvků,
- k úhradě investičních úvěrů nebo půjček,
- k odvodu do rozpočtu zřizovatele, pokud takový odvod uložil,
- k posílení zdrojů určených na financování údržby a oprav nemovitého majetku ve vlastnictví zřizovatele, který příspěvková organizace používá pro svou činnost; takto použité prostředky se z investičního fondu převádějí do výnosů příspěvkové organizace.

Fond kulturních a sociálních potřeb

je tvořen základním přídělem ve výši 2% z ročního objemu zúčtovaných mzdových nákladů a slouží k zabezpečování kulturních, sociálních a dalších potřeb zaměstnanců v pracovním poměru u příspěvkové organizace.

1.2.3 Majetek PO, vlastnické vztahy, způsob nabývání vlastnictví

„Obce a kraje předávají příspěvkovým organizacím majetek k hospodaření a vymezí současně taková majetková práva, jež jim umožní, aby se svěřeným majetkem mohly plnit hlavní účel, k němuž byly zřízeny.“[1]

PO zřízené obcemi hospodaří se svěřeným majetkem obce. Další majetek, který PO získá v průběhu svého hospodaření a své existence je taktéž nabýván do vlastnictví zřizovatele. *„Obecná konstrukce je tedy taková, že vlastníkem majetku se stává zásadně zřizovatel, a to*

[1] RŮŽIČKOVÁ. R. Ing. *Neziskové organizace – vznik - účetnictví - daně.* Olomouc: ANAG, spol. s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7263-538-2. Str. 71

i když konkrétní právní úkon, jímž se vlastnictví nabývá (např. smlouvu), činí samostatná příspěvková organizace. Rozhodnutí o tom, zda bude příspěvková organizace hospodařit pouze s majetkem zřizovatele (slovy zákona se „svěřeným majetkem"), či bude moci některý majetek nabýt i do svého vlastnictví, bude na zřizovateli."[2] Existují však i výjimky z této zásady, že vlastníkem majetku je zřizovatel. Do svého vlastnictví PO může nabýt majetek, který je potřebný k výkonu činnosti, pro kterou byla zřízena, a to rozhodnutím zřizovatele o bezúplatném převodu ve prospěch PO, darem s předchozím písemným souhlasem zřizovatele, děděním – pokud není písemný souhlas zřizovatele, je povinna PO dědictví odmítnout, PO může dále získat majetek jakýmkoliv jiným způsobem dle rozhodnutí zřizovatele. Z uvedeného vyplývá, že bez patřičného ujednání ve zřizovací listině a bez souhlasu zřizovatele vůbec nemůže nastat situace, že by PO majetek vlastnila. Z vlastnických vztahů se odvíjí spoustu povinností k majetku např. majetek udržovat, opravovat, možnost jej technicky zhodnocovat, právo jej dále pronajímat atd. PO je povinna o majetku účtovat a odepisovat jej v souladu s účetními metodami a vést evidenci tohoto majetku. Odpisy se obvykle řeší pomocí odpisového plánu. Aby tedy mohla PO ve své běžné každodenní činnosti bezproblémově fungovat, je toto vymezení práv a povinností ke svěřenému majetku nezbytné.

1.3 Účetnictví příspěvkových organizací

Účetnictví je hlavní informační základnou o majetku, závazcích a hospodaření. Poskytuje spolehlivé informace za sledované období a stává se základem pro hodnotící procesy.

1.3.1 Právní rámec účetnictví PO

Jak je již v této práci výše uvedeno, účetnictví řeší zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, dále pak vyhláška č. 505/2002 (platná k 31.12.2009), české účetní standardy a další právní předpisy, týkající se účetnictví. Právní rámec účetnictví představuje veškeré požadavky na jeho vedení.

---

[2] VOLTNEROVÁ MADEROVÁ, K., TÉGL, P. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC.* Olomouc: ANAG, spol. s r.o. ISBN 978-80-7263-546-7. Str. 32

1.3.2 Zákon o účetnictví

Zákon o účetnictví stanovuje v souladu s právem Evropských společenství rozsah a způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost. Ukládá PO dodržovat všeobecné účetní zásady. Povinně ukládá účtovat formou podvojných zápisů. Stanovuje tak zvané účetní období, které se obvykle shoduje s kalendářním rokem, jinak je potřeba žádat o povolení. Pro PO z něj vyplývá povinnost vést účetnictví podle směrné účetní osnovy, dodržování uspořádání a označování položek účetní závěrky, obsahové vymezení závěrky a předepsané účetní metody. Ukládá povinnost vést účetnictví v plném rozsahu, povinnost vést účetní knihy, řeší jejich otevření a uzavření, využití účetních dokladů. Zabývá se také termíny pro provedení řádné a mimořádné účetní závěrky. Zákona o účetnictví řeší způsoby oceňování, vyhotovení výroční zprávy, inventarizace a kontroly údajů.

1.3.3 Vyhláška č. 505/2002

Touto vyhláškou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví pro účetní jednotky, u kterých není podnikání hlavním předmětem činnosti. Vyhláška nejprve definuje rozsah a způsob sestavování účetní závěrky, pak následují údaje, které vstupují do výkazů účetní závěrky, stanoví uspořádání a obsahové vymezení vysvětlujících a doplňujících informací v příloze účetní závěrky, stanoví směrnou účtovou osnovu, účetní metody, metody přechodu z jednoduchého účetnictví na účetnictví.

1.3.4 České účetní standardy

Cílem účetních standardů (č. 501 – č. 522) je stanovit v souladu se zákonem o účetnictví konkrétní základní postupy účtování na účtech, tak aby byl vytvořen soulad při používání účetních metod účetními jednotkami. České účetní standardy nejsou právním předpisem, ale jejich použití se považuje za plnění ustanovení o účetních metodách podle zákona o účetnictví. (Tyto účetní standardy platily pouze do 31.12.2009. K 01.01.2010 byla provedena novela účetních předpisů u vybraných účetních jednotek. MF je zmocněné k vdání prováděcích vyhlášek - § 4 odst. 8 zákona o účetnictví. MF tedy vydalo vyhlášku č. 410/2009, ve které vymezilo některé položky a metody účtování a vyhlášku č. 383/2009, což je technická vyhláška, týkající se např. předávání účetních výkazů. Zároveň od 01.01.2010 vyhlásilo nové závazné České účetní standardy – ČÚS 701 – 704.)

1.4 Daňová povinnost příspěvkových organizací

Každá PO je nejen účetní jednotkou, ale jako právnická osoba i daňovým poplatníkem. Vztahují se na ni veškeré zákony daňové soustavy České republiky. Zdanění PO a obecně neziskových organizací je poměrně specifické s řadou speciálních úprav. Ve vazbách na veřejně prospěšné činnosti je využíváno různých úlev, osvobození nebo výjimek ze zdanění. Jedním z nejpodstatnějších daňových zákonů je zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů. Zdanění neziskových organizací je jedna z nejsložitějších kapitol tohoto zákona. Neziskové organizace musí postupovat při stanovení daňové povinnosti zcela odlišným způsobem proti běžným podnikatelským subjektům. V případě PO je v zákoně přesně vymezeno, které příjmy daňové povinnosti podléhají a které nepodléhají. (Další zákony, které se na PO vztahují, jsou zejména zákon o dani silniční, zákon o dani dědické, dani darovací a dani z převodu nemovitostí, zákon o rezervách pro zjištění základu daně z příjmů, zákon o dani z nemovitostí, zákon o dani z přidané hodnoty a zákon o spotřebních daních).

1.4.1 Příjmy, které nejsou předmětem daně

Příjmy, které jsou výhradně mimo předmět daně jsou příjmy, jež se vyskytují u organizací, které nebyly založeny za účelem podnikání. Jde o tzv. speciální příjmy z činnosti vyplývající z jejich poslání. Příjem není předmětem daně pouze za podmínky, že náklady (výdaje) vynaložené podle zákona o dani z příjmů v souvislosti s prováděním těchto činností jsou vyšší. Další velkou skupinou jsou příjmy z dotací, příspěvků na provoz a jiných podpor poskytnutých ze státních rozpočtů, rozpočtů krajů a obcí podle zvláštních právních předpisů. Obecně pro dotace platí, že jsou to účelově určené prostředky, které jsou poskytovány na základě rozhodnutí. V tomto rozhodnutí jsou definovány podmínky čerpání, účelovost a časová omezenost. Dále nejsou předmětem daně příjmy z úroků z vkladů na běžném účtu, příjmy z úplatných převodů a úplatného užívání státního majetku, z pronájmů a prodeje státního majetku (jsou podle zvláštního právního předpisu příjmem státního rozpočtu – zákon č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla).

1.4.2 Příjmy, které jsou předmětem daně

Příjmy, které podléhají daňové povinnosti lze rozdělit na příjmy od daně osvobozené, příjmy zdaňované zvláštní sazbou daně a příjmy zahrnované do základu daně z příjmů. *„Dani podléhají v zásadě jen příjmy z činností, ve kterých dosahují zisku, včetně příjmů*

z reklamy a z nájemného."[3] Dále pak předmětem daně mohou být příjmy z činnosti vyplývajících z poslání neziskové organizace, v případě, že jsou vyšší než náklady vynaložené na tyto činnosti.

1.4.3 Základ daně a výpočet daňové povinnosti

Základem daně je výsledek hospodaření, který se postupně upravuje o částky, které nelze zahrnout do nákladů a o částky výnosů, které nejsou zdanitelnými příjmy. Zákon o daních z příjmů ukládá nevýdělečným organizacím, aby nejpozději ke dni účetní uzávěrky byly vedeny odděleně příjmy, které jsou předmětem daně, nebo jsou od daně osvobozeny. Obdobě to platí pro výdaje. Většinou se stává, že příjmy od zřizovatele a příjmy z hlavní činnosti nepokryjí výdaje neziskové organizace, čímž zdaňování těchto příjmů snižuje ekonomický výsledek. Zákon umožňuje snížení daňového základu tak, aby se organizace nedostala do daňové ztráty (daňová ztráta může nastat pouze u doplňkové činnosti, a to v případě, kdy to povolí zřizovatel PO. Z hlavní činnosti může být vyměřena daňová ztráta jen ve velmi výjimečných případech). Podmínkou pro uplatnění tohoto snížení základu daně je to, že prostředky získané dosaženou úsporou daňové povinnosti musí být použity ke krytí nákladů (výdajů) souvisejících s činnostmi, z nichž získané příjmy nejsou předmětem daně (např. hlavní činnost provozována se ztrátou). Zákon rovněž myslí na zamezení snížení základu daně tím, že PO přesune náklady z nezdaňované činnosti na činnost, kterou zdaňuje, tím doje ke krácení daně. Zákon specifikuje odečitatelné položky – při zaměstnávání občanů se sníženou pracovní schopností, daňová ztráta z předchozích období, vstupní ceny hmotného majetku apod.

1.4.4 Odpisy, rezervy a opravné položky

Daňové odpisy nelze u PO zřízených územně samosprávnými celky uplatňovat – jsou tedy nedaňovým nákladem a zvyšují tak daňový základ. (Nově se PO, které hospodaří s majetkem ÚSC, mohou rozhodnout, zda budou uplatňovat daňové odpisy. Ovšem pokud jsou nákupy majetku kryty dotací – ať už provozní dotací ÚSC nebo EU nebo SR apod. – pak vstupní cena majetku je rovna nule, neboť dotace se odečítají, takže analogicky daňové odpisy budou v těchto případech nulové). V případě, že se hlavní činnost stane ziskovou, je

---

[3] REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru*. Praha : EKOPRESS, s.r.o., 2004. ISBN 80-86119-41-6. Str. 150.

možno uplatnit § 24 zákona o dani z příjmu a účetní odpisy lze zahrnout do daňového nákladu. PO mají možnost tvořit rezervy na opravy hmotného majetku a opravné položky k nepromlčeným pohledávkám.

1.4.5 Daň z přidané hodnoty

Daň z přidané hodnoty (dále DPH) upravuje zákon č. 235/2004 Sb. a dále pak šestá směrnice ES (77/388/EHS). *„Základním předpokladem toho, aby se z příspěvkové organizace stal plátce DPH, je skutečnost, že se musí jednat o osobu povinnou k dani. A aby se jednalo o osobu povinnou k dani, musí příspěvkové organizace samostatně uskutečňovat ekonomické činnosti.“*[4] Základním znakem těchto činností je soustavnost. Pro PO platí výše uvedené obecné pravidlo. Neziskové organizace jsou povinny se registrovat jako plátci DPH pokud obrat jejich hospodářské činnosti přesáhne stanovenou výši, jinak je registrace založena na dobrovolnosti.

1.4.6 Daň silniční

U PO platí obecné pravidlo, že předmětem daně jsou silniční motorová vozidla, která jsou registrovaná a provozovaná v ČR a poplatníkem se PO stává, je-li registrován v registru vodidel ČR a je zároveň zapsán v technickém průkazu vozidla. Povinnost daň zaplatit se týká PO tehdy, bylo-li vozidlo použito k činnostem, z nichž vyplývající příjmy jsou předmětem daně z příjmu.

1.4.7 Daň spotřební

Spotřební dani podléhají vybrané výrobky a to u všech fyzických a právnických osob, tedy i u příspěvkových organizací.

1.4.8 Daň dědická, darovací, z převodu nemovitostí, z nemovitostí

U bezúplatného nabytí majetku děděním a darováním jsou PO zcela osvobozeny.

V případě, že nenabude PO nemovitosti do vlastnictví darováním, děděním či z doplňkové činnosti, není plátcem daně z převodu nemovitostí, protože veškeré nemovitosti mají

---

[4] Autorský kolektiv. *Příspěvkové organizace 2006-2007.* Praha : ASPI a.s.2006. ISBN: 80-7357-191-9. Str. 243

většinou svěřené do správy od svých zřizovatelů. Tak stejně se ve většině případů PO netýká tedy ani daň z nemovitostí.

1.4.9 Daňové přiznání PO

Pro právnické osoby obecně platí, že podávají daňové přiznání vždy, i když vykáží daňovou ztrátu a i v případě nulového základu daně. Neziskové subjekty mají udělenu výjimku. V případě, že PO nemá žádné příjmy, které jsou předmětem daně, nebo se jedná o příjmy osvobozené, nebo příjmy z nichž by byla daň vybírána srážkově, nemusí daňové přiznání podat.

2 ROZBOR HOSPODAŘENÍ MUNICIPÁLNÍ FIRMY

Problémem veřejného sektoru, do kterého patří, jak již bylo uvedeno i PO, je zajišťování hospodárnosti a efektivnosti a to jak ekonomické tak sociálně ekonomické při naplňování veřejného zájmu a při realizaci správy věcí veřejných. Veřejnému sektoru je přisuzována vlastnost jako je neefektivnost. Vstupuje tady tedy nutnost hledat a využívat nástroje, které by vedly k co nejlepšímu hospodaření s těmito veřejnými prostředky. Nástroji k hodnocení jsou různé typy analýz. *„Podstatou ekonomických analýz je obecně porovnávání nákladů a důsledků alternativních řešení.“*[5]

2.1 Finanční analýza a její úprava pro potřeby municipální firmy

Finanční analýza je nástroj, který představuje významnou součást komplexu finančního řízení PO. Je úzce spojena se základními finančními výkazy PO: rozvahou, výkazem zisku a ztrát a přílohou. Je to metoda hodnocení hospodaření, která zpracovává data zpravidla v peněžních jednotkách. Získaná data se třídí, poměřují, agregují, hledají se vztahy a společné vlastnosti a souvislosti. Zaměřuje se také na určení problémů, silných a slabých stránek. Cílem finanční analýzy je posouzení současného vývoje organizace, rozbor možných variant dalšího vývoje, výběr vhodné varianty a porovnání výsledků s podobnými organizacemi. Finanční analýza by měla splňovat požadavky účelnosti aplikovatelnosti a informační efektivnosti. Protože znakem municipální firmy je absence zisku, je důležité u PO upravovat finanční analýzu – rentabilitu vyhodnocovat u hlavní činnosti ve smyslu ztrátovosti, důležitá je autarkie – soběstačnost, je nutné dobře vyhodnotit rentabilitu u doplňkové činnosti.

2.1.1 Informační zdroje pro finanční analýzu

Nejčastěji se pro finanční analýzu (dále FA) využívají data z účetnictví, kalkulací a rozpočetnictví. Pro FA jsou účetní data důležitá svou systematičností, komplexností, konzistencí, jde o kvantifikované informace podávající věrný a poctivý obraz o ekonomickém subjektu, za dodržení účetních zásad. V případě PO se pro FA využívají data z účetní závěrky – z rozvahy, výkazu zisku a ztrát a přílohy. PO v rozvaze uvádějí data pouze v brutto hodnotách, oprávky a opravné položky k pohledávkám mají v rozvaze

[5] REKTOŘÍK, J. a kolektiv. *Ekonomika a řízení odvětví veřejného sektoru*. Praha: Ekopress, s.r.o., 2002. ISBN 80-86119-60-2. Str. 41.

vymezen zvláštní řádek, není přímo patrná netto hodnota aktiv, pohledávky rozlišují PO pouze druhově. Ve výkazu zisku a ztrát není zachována stupňovitost a ve výnosech hraje nejdůležitější roli provozní dotace.

Kalkulace řeší problém vyčíslení nákladů, jsou tedy také vhodným zdrojem informací pro FA.

Dalším zdrojem informací pro FA je rozpočetnictví. Rozpočty mají motivační a kontrolní charakter.

2.2 Dílčí ukazatele finanční analýzy

Podle Kraftové je ukazatelů, kterými je možné FA za použití zvolené metody provádět, je celá řada. Výběr ukazatelů je ovlivněn konkrétními podmínkami firmy či organizace. Měly by být srozumitelné, jednoznačné, jednoduché, významné vzhledem ke svému cíli a informačně efektivní.

2.2.1 Ukazatele autarkie

Autarkie odráží míru soběstačnosti municipální firmy. Je to modifikovaný ukazatel rentability. V závislosti na datech může být autarkie hodnocena na bázi výnosově nákladové nebo příjmově výdajové. Příjmově výdajový princip je vhodné použít při sledování příjmů a výdajů v návaznosti na rozpočet zřizovatele.

2.2.1.1 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

$$A_{HV-HČ} = \frac{V_{HČ}}{N_{HČ}} \times 100 \qquad (1)$$

$V_{HČ}$ – výnosy z hlavní činnosti

$N_{HČ}$ – náklady hlavní činnosti

Z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činností z dosažených výnosů je ukazatel autarkie na výnosově nákladové bázi odrazem míry soběstačnosti municipální firmy, a to v procentech. Pozitivně lze hodnotit, pokud ukazatel je roven 100%. V případě menší hodnoty je nedostatečné krytí nákladů výnosy a je třeba provést rozbor příčin.

2.2.1.2 Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti

$$A = \frac{V}{N} \times 100 \tag{2}$$

V– výnosy z hlavní i hospodářské činnosti

N – náklady z hlavní i hospodářské činnosti

Tato autarkie odbourává vliv účetních principů aplikovaných při účtování výnosů a nákladů. Vyrovnanost hospodaření je dána stoprocentním pokrytím výdajů příjmy. U hodnoty pod 100% je třeba zkoumat příčiny s cílem odstranit absenci soběstačnosti pokrytí příjmů výdaji. Při hodnotě výrazně nad 100% by bylo vhodné uvažovat o řízení CF směrem k vyššímu zhodnocení dočasně vložených prostředků.

2.2.1.3 Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech

$$A_{NID} = \frac{NID}{NIP_y} \times 100 \tag{3}$$

NID – neinvestiční dotace

NIP_y – neinvestiční příjmy

Je významným indikátorem podílu rozpočtových prostředků. Zbytek příjmů do 100% představují nahodilé příjmy a příjmy z doplňkové činnosti.

2.2.2 Ukazatele rentability.

Tento ukazatel je vhodné použít v případě, provozuje-li organizace doplňkovou činnost, protože cílem doplňkové činnosti je zisk.

2.2.2.1 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

$$r_{NDČ} = \frac{HV_{DČ}}{N_{DČ}} \times 100 \tag{4}$$

$HV_{DČ}$ - hospodářský výsledek doplňkové činnosti

$N_{DČ}$ - náklady doplňkové činnosti

Prostředky z doplňkové činnosti mají podporovat činnost hlavní. Pokud tomu tak není a výsledek je záporný, je potřeba zvážit další provozování této doplňkové činnosti.

2.2.2.2 Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

$$Z^{"} = \frac{\text{zisk}_{\text{DČ}}}{\text{ztráta}_{\text{HČ}}} \times 100 \tag{5}$$

Ukazatel zachycuje procento, jakým zisk z doplňkové činnosti pokrývá ztrátu z hlavní činnosti. (Pokud je hospodářský výsledek z hlavní činnosti roven nule, logicky nelze ukazatel kvantifikovat).

2.2.3 Ukazatele likvidity

Nejčastěji se hodnotí likvidita okamžitá a pohotová. Ukazují stav k hodnocenému okamžiku.

2.2.3.1 Okamžitá likvidita

$$L_I = \frac{Pe}{KZv} \tag{6}$$

Pe – peníze a jejich ekvivalenty

KZv - krátkodobé závazky

U zdravé firmy se pohybuje tato hodnota kolem 0,2. U municipálních firem bývá tato hodnota vyšší, což svědčí o potřebě řízení míry zhodnocování volných peněžních prostředků.

2.2.3.2 Pohotová likvidita

$$L_{II} = \frac{Pe + Po}{KZv} \tag{7}$$

Pe – peníze a jejich ekvivalenty

Po - krátkodobé pohledávky

KZv - krátkodobé závazky

Je to rychlý test finančního zdraví a měla by se pohybovat kolem hodnoty 1. Tato hodnota ukazuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky.

2.2.3.3 Pracovní kapitál (ČPK)

$$PK = OA - KZv \tag{8}$$

OA – oběžná aktiva

KZv - krátkodobé závazky

Je absolutním ukazatelem likvidity a představuje prostředky, které má municipální firma k dispozici pro svou běžnou činnost.

2.2.4 Ukazatele aktivity

Jde o doplňující ukazatele hodnocení. Mohou ilustrovat dopady řízení organizace na její efektivnost a hospodárnost.

2.2.4.1 Obrat kapitálu

$$\text{obrat kapitálu} = \frac{V}{K} \tag{9}$$

V – výnosy celkem

K – kapitál, celková pasiva

Jde o ukazatel výkonnosti zdrojů vložených do činnosti. Výkonnost je hodnocena pomocí hrubých výnosů (výnosy zahrnují dotaci, uživatelské poplatky a ostatní výnosy vč. výnosů z doplňkové činnosti). Ukazatel by měl být co nejvyšší.

2.2.4.2 Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

$$\text{míra vázanosti FA na výnosech} = \frac{FA}{V} \tag{10}$$

FA – hodnota fixních aktiv v zůstatkové ceně

V – výnosy celkem

Tento ukazatel upozorňuje na míru náročnosti daného oboru na dlouhodobý majetek. Snížení ukazatele pod stanovenou hodnotu představuje ohrožení municipální firmy z nedostatku nasycení potřebným dlouhodobým majetkem. Naopak velké převýšení uznané hodnoty by znamenalo neekonomické vázání zdrojů v dlouhodobém majetku k úrovni výnosů.

2.2.5 Ukazatel financování

U municipálních firem převažují zpravidla vlastní zdroje nad dluhy. Dluhy mají nejčastěji krátkodobý charakter a týkají se hlavně závazků vůči dodavatelům, zaměstnancům a na ně vázaným závazkům vůči institucím státu. Proto je tedy vhodné se odklonit od tradičních ukazatelů a zaměřit se na ukazatele vztahu toku hotovosti a financování.

2.2.5.1 Míra finanční nezávislosti

$$\text{míra finanční nezávislosti} = \frac{\text{VK}}{\text{K}} \times 100 \tag{11}$$

VK – vlastní kapitál

K – celkový kapitál

Dlouhodobý kapitál má krýt fixní aktiva. U PO bývá tento ukazatel obvykle vysoký (nad 70%). Při nižších hodnotách může znamenat její nestabilitu.

2.2.5.2 Míra věřitelského rizika

$$\text{míra věřitelského rizika} = \frac{\text{CK}}{\text{K}} \tag{12}$$

CK – stav cizího kapitálu

K – stav kapitálu

Ukazatel věřitelského rizika hodnotí míru účasti cizího kapitálu na finančních zdrojích. Pokud má municipální firma v užívání hlavně cizí neúročený kapitál, svádí to k myšlence, že je vhodné, vzhledem k jeho nenákladovosti, jeho podíl maximalizovat. Nebezpeční spočívá v ohrožení finanční stability a insolventnosti.

2.2.5.3 Míra oddlužování

$$\text{míra oddlužování} = \frac{\text{CF}}{\varnothing\text{CK}} \tag{13}$$

CF – vygenerovaný tok hotovosti

∅CK – stav, respektive průměrný stav cizího kapitálu

Ukazuje obraz schopnosti firmy vytvářet prostředky ke splácení dluhu. Tento ukazatel je vhodný spíše pro municipální firmy, které využívají bankovních úvěrů.

2.2.5.4 Síla finanční páky (míra zadluženosti vlastního kapitálů)

$$F_{FL} = 1 + \frac{CK}{VK} \tag{14}$$

CK – cizí kapitál

VK – vlastní kapitál

Vzhledem k časté absenci úročeného cizího kapitálu působí u municipálních firem finanční páka pozitivně, protože úroková míra je nulová (nízká nákladovost) a cizí kapitál pak zvyšuje rentabilitu celkového kapitálu.

2.2.6 Ukazatele investičního rozvoje / útlumu

Význam tohoto ukazatele pro municipální firmu je značný. Posuzuje v jaké kvalitě a kvantitě se pohybuje majetek firmy, která má umožňovat tvorbu veřejných produktů.

2.2.6.1 Míra investičního rozvoje

$$\text{míra investičního rozvoje} = \frac{I_B}{O} \tag{15}$$

I_B – investice brutto

O – odpisy

Ukazatel dokresluje obraz o potřebě investičních zdrojů. Ukazuje, v jaké míře je municipální firma schopna během jednoho roku rozšířit svůj investiční majetek z odpisů. Odpisy jsou jedním z hlavních zdrojů využitelných pro obnovu dlouhodobého majetku.

2.2.7 Ukazatele produktivity

Má-li být racionálně a účelně provedena finanční analýza s cílem žádoucího ovlivnění efektivity, je nutno vzít v úvahu všechny její zvláštnosti, které se týkají jak firmy samotné, tak produkce, kterou zajišťuje. Ukazatelé produktivity jsou výrazem produkční schopností a výkonnosti ve vazbě na zdroje tvorby bohatství.

2.2.7.1 Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty

$$PP = \frac{PH}{\varnothing L} \tag{16}$$

PH – přidaná hodnota

∅L – průměrný počet pracovníků

Produktivita práce počítaná z přidané hodnoty udává, kolik peněžních jednotek vytvořené přidané hodnoty připadá na pracovníka municipální firmy. Je ovlivněn třemi faktory – přidanou hodnotou, počtem pracovníků a osobními náklady na ně. Žádoucí je zvyšování přidané hodnoty a snižování počtu pracovníků, kteří ji vytvářejí.

2.3 Kauzální vazby mezi ukazateli

Nevýhodou individuálně posuzovaných poměrových ukazatelů je oddělený pohled na jediný atribut hospodářských procesů, bez souvislostí. Pyramidální analýzy vybízejí k další práci s dílčími ukazateli. Tato práce umožňuje určit vzájemné působení mezi nimi a odhalit i příčiny vývoje. Ukazatele se proto rozkládají na dílčí ukazatele. Těmito ukazateli se v této práci ale podrobně zabývat nebudu, a to protože činnost této organizace je z převážné části nezisková, doplňková činnost je zde provozována ve velmi malém rozsahu a výnosy z ní jsou značně zanedbatelné. Proto se domnívám, že pro náš rozbor postačí vybrané dílčí ukazatele.

2.4 Součásti finanční analýzy

Ve výpočtu různých ukazatelů a koeficientů by se dalo pokračovat. Pro praktický účel rozboru hospodaření je potřeba použít vhodné ukazatele a koeficienty. Před provedením výpočtů srovnat určité období, nejlépe alespoň tři poslední roky. Toto časové srovnání poskytuje dynamický pohled na vývoj organizace, zachycuje směr vývoje. Optimální je FA kombinovat i s časovým srovnáním a tzv. prostorovým srovnáním. Jde o porovnávání různých organizací či podniků, ale za určitých podmínek. Organizace by měly mít podobný charakter činnosti, měly by být přibližně stejně velké a pokud možno by měly mít stejnou právní formu..

II ANALYTICKÁ ČÁST

3 MASARYKOVA VEŘEJNÁ KNIHOVNA VSETÍN

Masarykova veřejná knihovna je příspěvková organizace, zřízená městem Vsetín.

Adresa:	Dolní náměstí 1356, 755 01 Vsetín
IČO:	008 51 817
Č.Ú.:	35234851/0100 KB
Ředitelka:	PhDr. Helena Gajdušková
Tel:	571 412 143
Fax:	571 419 805
E-mail:	hgajduskova@mvk.cz
www stránky:	www.mvk.cz
Zřizovatel:	Město Vsetín
	Svárov 1080
	755 24

Obr. 1: Současná fotografie knihovny

3.1 Základní informace o vývoji knihovnictví ve Vsetíně

Počátky knihovnictví ve Vsetíně se datují až teprve od druhé poloviny 19. století. Vyplývá to z dokladů a materiálů, týkajících se činnosti nejrůznějších spolků. V roce 1861 se datuje vznik německého čtenářského spolku „Casino“. Ve Vsetíně Němců nebylo mnoho, proto byli do spolku přijímáni i Češi, kteří svými příspěvky pomáhali udržovat německou čítárnu. Prvním skutečně českým spolkem byl čtenářský spolek „Občanská beseda“, který byl založen roku 1863. V roce 1913 sdružené spolky otevřely v domě č. 320 Josefa Vinklera na Dolním náměstí první veřejnou čítárnu. Podstatný zlom ve vývoji vsetínského knihovnictví nastává po první světové válce. Již v roce 1918 se objevují první snahy o založení veřejné knihovny. Myšlenka byla uskutečněna po vydání zákona o obecních knihovnách (r. 1919), který uložil všem obcím za povinnost zřizovat veřejné knihovny.

3.2 Historie

Masarykova městská knihovna byla založena 2. února 1921. Usnesení městského zastupitelstva k jejímu zbudování pochází ze 7. března 1920. Bylo tak rozhodnuto v rámci oslav sedmdesátých narozenin T.G. Masaryka. Dvacátá léta jsou charakteristická svou snahou o kulturní vzestup národa. Masarykova veřejná knihovna dosáhla za první rok svého působení 15.526 výpůjček. Měla 700 čtenářů a ve svých fondech 2.652 svazků knih. Celkový příjem byl 7.750 Kč, vydání 7.732 Kč. Provizorně byla umístěna v zasedací síni radnice.

1932 – 1945 - je umístěna v jedné místnosti v domě 152, ulice Palackého

1939 – 1945 – represe, vyřazování literatury, jméno Masaryka se muselo z názvu vypustit

1945 – 1951 - knihovna umístěna do čtyř místností klubovního domu Zbrojovky na ulici Jiráskova

1949 – vedle hlavní budovy získala knihovna také tři pobočky - Rokytnice, Jasenka, Semetín

1957 – část provozu přestěhována na Svárov 714

1960 – došlo k vytvoření nového okresu Vsetín s 81 knihovnami ve včleněných obcích

1979 – knihovna dostává celou budovu Svárov 714

1973 – 1982 – v průběhu těchto let byly otevřeny tři dětské samostatné oddělení v sídlišti Luh, Rokytnice, Trávníky

1991 – návrat knihovny k původnímu názvu „Masarykova veřejná knihovna“, v té době dochází k mnoha změnám, přibyly nové služby a aktivity např. kopírovací služba, půjčování videokazet a CD. V té době jsou v knihovně již první počítače.

1992 – položeny základy automatizace knihoven, založena zvuková knihovna

1997 – knihovny v okrese přecházejí od okresního úřadu pod města a obce

2003 – úspěšný projekt Cesta knihovny k vzdělávacímu a komunitnímu centru regionu. Cílem projektu je vytvoření prostorné komunitní knihovny, která propojí klasické knihovnické a informační služby s činnostmi podporujícími rozvoj komunity.

2006 – stěhování Masarykovy veřejné knihovny ze Svárova do nově zrekonstruované budovy na Dolním náměstí. Tato událost se stala významným mezníkem v kulturním životě města Vsetín. Město se tak dočkalo moderní knihovny, vzdělávacího, komunitního a informačního centra.

2007 – statistické ukazatele jednoznačně ukázaly, že o přestěhovanou knihovnu je mnohem větší zájem. Sledované údaje stouply o 20- 30 %.

2008 – byl třetím rokem existence knihovny na Dolním náměstí. Veřejnost si již na nové umístění zvykla. Moderní budova i nové služby přitahují stále větší počet čtenářů a návštěvníků. Kromě nabídky literatury lidé stále více oceňují množství dostupných vzdělávacích a komunitních aktivit, ať jsou to kurzy počítačových dovedností nebo např. „Akademický rok pro seniory, nebo „prázdninová knihovna“, či případně literární soutěže a pořady pro děti.

Knihovna se však postupně stává nejen místem četby a literatury, místem, kde jsou k dispozici informační zdroje, ale také místem pro setkávání občanů, neziskových organizací, institucí a dále i prostorem pro celoživotní vzdělávání. Budováním „komunitní knihovny", která si klade za cíl být informačním uzlem pro místní komunity, se snaží o propojování komunit s jednotlivci, poskytuje celoživotní vzdělávání, spolupracuje s mnoha jednotlivci, organizacemi i občanskými sdruženími a usiluje tímto prospět obyvatelům Vsetínska.

Knihovna se v posledních letech vydala cestou budování knihovny jako komunitního a vzdělávacího centra a výsledky ukazují, že to je cesta správná.

3.3 Základní činnosti knihovny

Základním posláním a činností je poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, tzn. především absenční a prezenční půjčování knihovnických dokumentů. Pak jsou to vzdělávací, komunitní a výchovné činnosti, akce pro mládež, pro děti, různé besedy. Je zde i zvuková knihovna pro zrakově postižené.

3.3.1 Činnost knihovny probíhá v těchto prostorách:

- půjčovna
- čítárna a studovna
- společenský sál, který je vybaven moderní technikou vč. zařízení pro sluchově postižené
- informační turistické centrum, které díky své výhodné poloze postupně rozšiřuje sortiment svých služeb
- komunitní klub pro mládež, který je vybaven moderním nábytkem, společenskými hrami, časopisy a poslechovými místy
- počítačová učebna, která slouží především vzdělávacím kurzům výpočetní techniky

3.3.2 Kapacitní údaje knihovny:

- Celková plocha knihovny 1407 m^2
- Počet studijních míst 55
- Počet odpočinkových míst 65
- Počet míst v sále 75
- Počet míst v informačním centru 36
- Délka regálů celkem 1330 bm

Masarykova veřejná knihovna má zřizovatelem povolenu vedlejší činnost, a to:

- Pronájem nemovitých a movitých věcí

(v minulých letech měla MVK Vsetín povolenu i další vedlejší činnost, a to provozování antikvariátu. Protože byla tato činnost ztrátová, skončila již před několika lety)

3.3.3 Ceník vybraných služeb

Roční registrace čtenářů

- Dospělí a mládež 120 Kč
- Děti do 15let a důchodci 60 Kč

Jednorázová registrace 20 Kč

Využití internetu – 1 hod 20 Kč

Mezi-knihovní výpůjční služba 60 Kč

Vyhledání a zpracování informace (dle zák. č. 106/1999 Sb.,)

- V tarifní třídě 7 80 Kč
- V tarifní třídě 8 90 Kč
- V tarifní třídě 9 100 Kč
- V tarifní třídě 10 110 Kč

Mezinárodní mezi-knihovní výpůjční služba 100 Kč

Písemné zpracování náročného dotazu

- Rešerše

(za 1 h práce rešeršéra) 100 Kč

Tab. 1: Přehled základních ukazatelů v letech 2006 – 2009

Ukazatel	2006	2007	2008	2009
Čtenáři	4 800	5 707	5 966	6 331
Návštěvníci	104 781	139 343	144 417	141 728
Výpůjčky	353 500	428 142	418 981	415 294

Zdroj: výroční zpráva za rok 2009

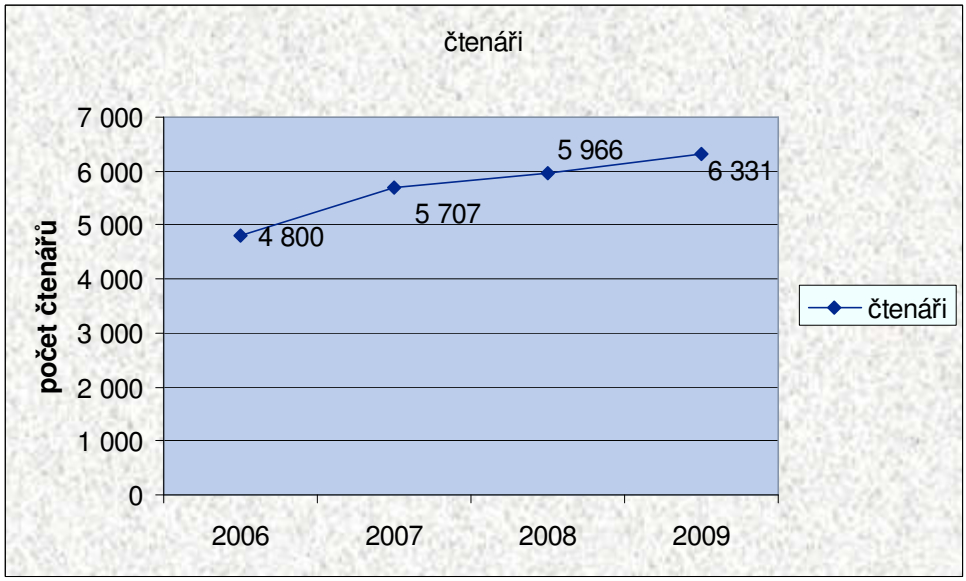

Obr. 2: Počet čtenářů (vlastní zpracování)

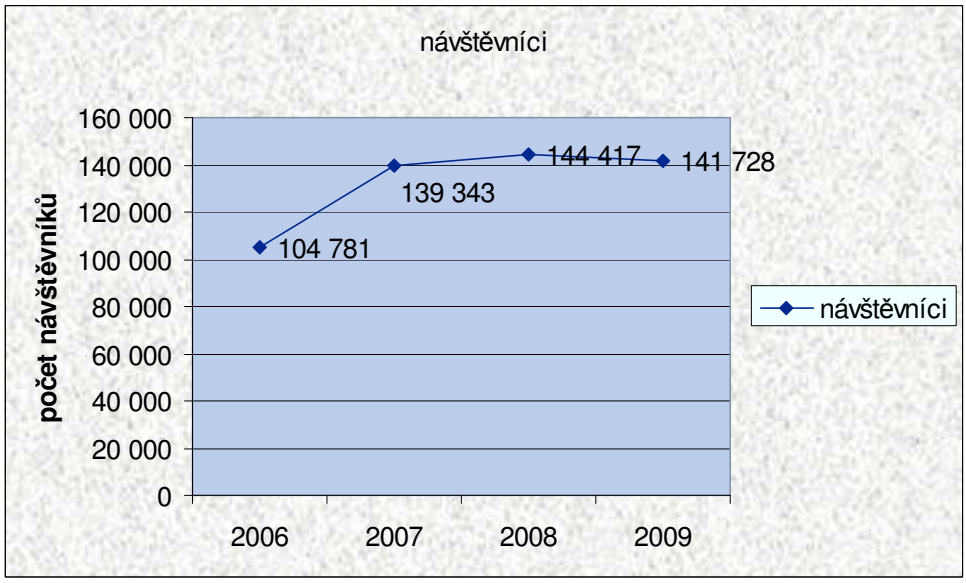

Obr. 3: Počet návštěvníků (vlastní zpracování)

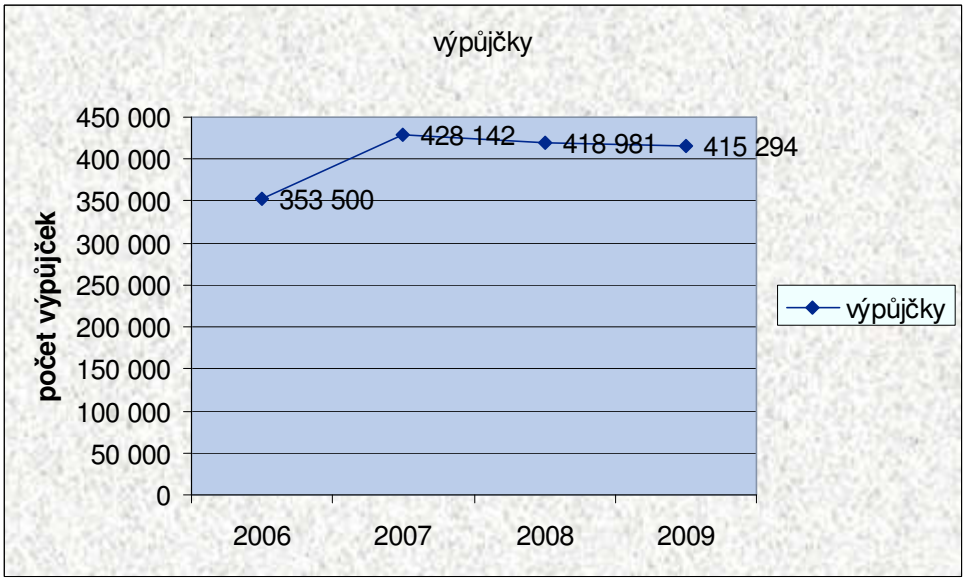

Obr. 4: Počet výpůjček (vlastní zpracování)

Jak je patrné z obrázků, tak od roku 2006 stoupá počet čtenářů a návštěvníků knihovny. Je to dáno nepochybně tím, že knihovna získala nové a moderní prostory v centru města, podílí se na spoustě projektů, kdy se v rámci jednotlivých projektů uskutečňuje velké množství akcí. I po ukončení projektů se knihovna snaží o jejich udržitelnost a nadále zůstává centrem různých komunitních aktivit. Aktivity jsou často zaměřeny na společensky palčivá témata, bývají zaměřené na osoby ve společnosti znevýhodněné a usiluje o jejich začleňování.

4 ROZBOR HOSPODAŘENÍ MASARYKOVY VEŘEJNÉ KNIHOVNY VSETÍN

4.1 Klasifikace ekonomických činností

Masarykova veřejná knihovna Vsetín byla v letech 2006 – 2008 zařazena do OKEČ 92510 – poskytování veřejných knihovnických a informačních služeb, od roku 2009 je zařazena do CZ-NACE 91.01 – činnosti knihoven a archivů.

4.2 Vývoj počtu zaměstnanců

Většina pracovníků je zaměstnána na plný úvazek. V průběhu roku zde ještě mimo jiné zdarma vypomáhají a pracují krátkodobí praktikanti ze škol, dobrovolníci a rekvalifikanti z Úřadu práce Vsetín. V tabulce je zaznamenán vývoj počtu zaměstnanců na trvalý pracovní poměr. I když činnosti a služby, které knihovna svým návštěvníkům nabízí se neustále rozšiřují, počet zaměstnanců se v posledních dvou letech snížil. Jednak je to tím, že knihovna má v současné době velmi moderní vybavení, které práci jistě usnadňuje pak tím, že v knihovně pracuje spousta dobrovolníků z řad studentů a také tím, že MVK přešla postupně k zjištění úklidu hrazenou službou, tj. podepsala smlouvu na komerční provádění úklidu všech prostor knihovny a tudíž zrušila pracovní pozice uklízeček.

Tab. 2: Vývoj počtu zaměstnanců

Rok	2006	2007	2008	2009
Počet zaměstnanců	28	28,23	27	27

Zdroj: výroční zpráva roku 2009

4.3 Projektové aktivity

MVK Vsetín se účastní grantových programů vyhlášených v rámci Strukturálních fondů EU, Ministerstva kultury ČR, Městem Vsetín, Zlínským krajem i nadacemi. Ráda bych ve své práci zmínila alespoň ty nejvýznamnější.

Nejvýznamnějším investičním projektem byl projekt „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“. Předkladatelem projektu bylo město Vsetín a partnerem byla MVK Vsetín. Byl financován ze Společného regionálního operačního programu (SROP),

jehož rozpočet činil cca 13 milionů Kč. Projekt byl úspěšně dokončen 30.06.2006. Dalším významným neinvestičním projektem byl projekt „Masarykova veřejná knihovna jako instituce komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání“, který byl úspěšně dokončen v roce 2008. Byl financován cca 4 miliony Kč ze strukturálních fondů Evropské unie a probíhal ve třech etapách. Jednou z priorit projektu bylo propojení klasických knihovnických a informačních služeb s komunitními aktivitami. V tomto trendu knihovna pokračovala i po ukončení projektu (nejen v rámci nutné udržitelnosti výstupů projektu). V roce 2008 knihovna na základě výzkumů četby (výzkumy prokazují pokles zájmu o četbu a tím i pokles funkční gramotnosti a porozumění čtenému textu) i vlastních zkušeností věnovala zvýšené úsilí podpoře čtení a čtenářství - akce typu „Celé Česko čte dětem“, „Kamarádka knihovna“, „Týden čtení, autorská předčítání“ atd. Podrobněji jsem se zaměřila na projekty uskutečněné v roce 2009. Jedním z nejvýznamnější projektů tohoto období je projekt „Rovné příležitosti žen a mužů v komunitní knihovně“, který je financován z evropských zdrojů ve výši 5.038.345 Kč. Hlavním cílem projektu je pomoci ženám ohroženým z různých důvodů na trhu práce (a mužům ve stejné situaci) a za pomoci vytvoření partnerství mezi vybranými institucemi v místě ovlivnit vnímání problematiky rovných příležitostí žen a mužů v okrese Vsetín. Díky tomuto je poskytnut komplexní systém vzdělávání a podpůrných motivačních opatření pro cílové skupiny. Zajímavý je projekt „Senioři komunikují“, který je realizován díky příspěvku Nadace Livie a Václava Klausových. Cílem projektu je podpora vzdělávání seniorů v oblasti ovládání a užívání osobních počítačů, mobilních telefonů a platebních karet. Ve výčtu projektů a grantů by se dalo pokračovat, pro přehlednost jsou všechny projekty a jejich financování uvedeny v tabulce níže.

Tab. 3: Projekty v roce 2009

Projekty 2009	Kč
Knihovna 21. století (Ministerstva kultury ČR – 2009) ▪ Talent ze šuplíku IV ▪ V knihovně není nuda IV ▪ Knihovna bez bariér VII VISK 8 – Zrakově postižení v informační společnosti 21. století SKIP ▪ Knihovny a senioři ▪ Knihovnický happening	**159.000** 5.000 7.000 5.000 98.000 19.000 25.000
Malé granty města Vsetín 2009 ▪ Valašské Velikonoce, Kouzlo valašských Vánoc aneb lidové zvyky, tradice a lidová výroba ▪ Poklad stýca Juráša aneb kamarádství ▪ Aktivní život seniorů ve Vsetíně ▪ Den seniorů s radostí, tancem, hudbou a poezií ▪ Prázdninová knihovna ▪ Knihovna mého srdce aneb kamarádka knihovna	**43.000** 8.000 5.000 5.000 10.000 5.000 10.000
Operační program rozvoj lidských zdrojů Rovné příležitosti žen a mužů na trhu práce a sladění pracovního a rodinného života ▪ Projekt„Rovné příležitosti žen a mužů v komunitní knihovně Vsetín - partnerství a zdravá komunita - celoživotní vzdělávání – prosperita“	**5.038.346** (červenec 2009-červen 2011)
Grundtvig – individuální grant ▪ Program celoživotního učení „Funding from the EU for Educational and Related Activities“	Financováno vzdělávání 1 pracovníka MVK
Nadace Livie a Václava Klausových ▪ Senioři komunikují	**38.000** 38.000
Fond kultury Zlínského kraje na podporu kulturních aktivit ▪ Knihovna mého srdce aneb kamarádka knihovna	**25.000** 25.000
Fond česko-německé budoucnosti ▪ Dětská literatura jako spojnice vzájemného poznávání českých a německých dětí	

Zdroj: výroční zpráva roku 2009

V rámci alespoň jednoduchého prostorového srovnání jsem použila internetového zdroje dvou knihoven Zlínského kraje a porovnala jsem výše získaný finančních prostředků z projektů, grantů a dotací v roce 2009. Jedná se o Krajskou knihovnu Františka Bartoše,

zřizovatelem je Zlínský kraj a Městskou knihovnu Valašské Meziříčí, zřizovatelem je město Valašské Meziříčí. Výsledky jsou uvedeny níže.

Tab. 4: Podíl Kč na osobu za získané projekty v roce 2009

Podíl Kč na osobu za získané projekty	MVK Vsetín	KK Zlín	MK Val.Mez.
Fin. výše projektů celkem v Kč	5 303 346	129 500	10 000
Počet obyvatel (zaokr.na celé 100)	28 000	78 000	27 500
Kč/1 obyvatele (zaokr.matematicky)	189,4	1,7	0,4

Zdroj: vlastní zpracování

Z výsledků je na první pohled zřejmé, že MVK Vsetín dosahuje ve financování svých činností pomocí projektů a grantů vynikajících výsledků.

4.4 Procentuální rozbory

Velmi často se provádí vertikální analýza rozvahy. Jde ji provádět i u výkazu zisků a ztrát. Jejím cílem je zjistit, jak velký podíl na celku mají určité dílčí položky.

4.4.1 Rozbor rozvahy

4.4.1.1 Rozbor aktiv

Tento rozbor hlavně zjišťuje podíl dlouhodobého majetku na celkových aktivech a podíl oběžného majetku na celkových aktivech.

Tab. 5: Rozbor aktiv v letech 2006-2009

Aktiva	2006	2007	2008	2009
Aktiva celkem	5 132 080	6 454 271	4 797 894	4 891 935
Stálá aktiva	3 381 554	2 853 711	2 551 518	2 159 215
Poměr	66 %	44 %	53 %	44 %
Oběžná aktiva	1 750 526	3 600 560	2 246 376	2 732 720
Poměr	34 %	56 %	47 %	56 %

Zdroj: vlastní zpracování

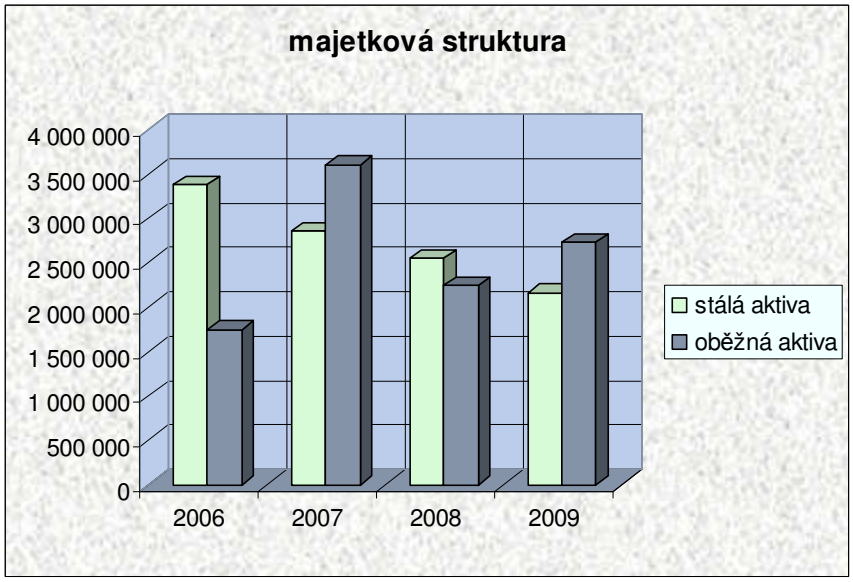

Obr. 5: Majetková struktura (vlastní zpracování)

Jak je vidět z grafu, tak se hodnota stálých aktiv postupně snižuje. Je to do určité míry dáno tím, že objekt, ve kterém je knihovna umístěna není ve správě námi sledované PO. Stálá aktiva knihovny hlavně tvoří samostatné movité věci a soubory movitých věcí, kde hlavně patří počítače, zvuková technika a další zařízení sloužící provozu knihovny, software a umělecká díla.

4.4.1.2 Rozbor oběžných aktiv - finanční struktura

Tato podrobnější analýza oběžných aktiv zjišťuje podíly jednotlivých složek oběžného majetku na celkovém oběžném majetku.

Tab. 6: Rozbor oběžných aktiv v letech 2006-2009

Oběžná aktiva	2006	2007	2008	2009
Oběžná aktiva	1 750 526	3 600 560	2 246 376	2 732 720
Pohledávky	517 196	1 092 688	1 132 342	1 101 299
Poměr	30 %	30 %	50 %	40 %
Finanční majetek celkem	1 202 671	1 359 167	563 617	1 003 651
Poměr	69 %	38 %	25 %	37 %
Zásoby	0	0	469 549	411 274
Poměr	0 %	0 %	21 %	15 %
Přechodné účty aktivní	30 659	1 148 704	80 867	216 495
Poměr	1 %	32 %	4 %	8 %

Zdroj: vlastní zpracování

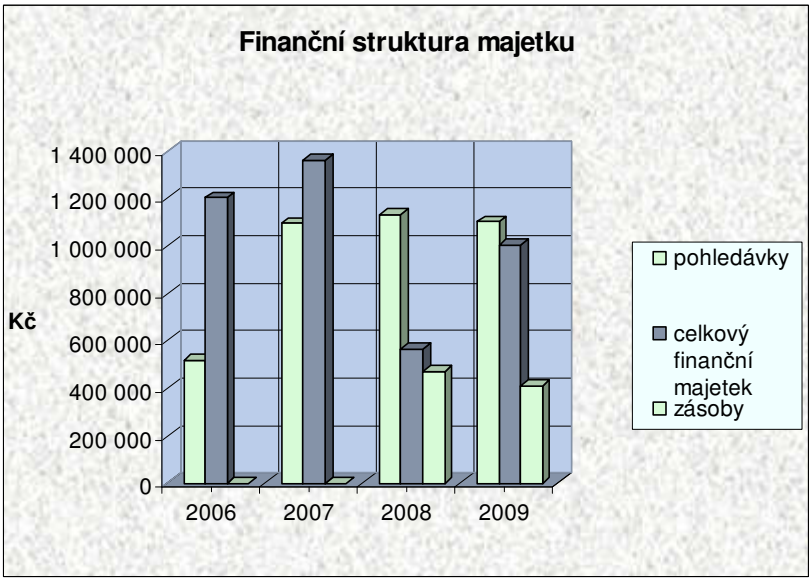

Obr. 6: Finanční struktura majetku (vlastní zpracování)

Oběžný majetek knihovny tvoří z velké míry pohledávky. Vzhledem k činnostem, kterými se knihovna zabývá a vzhledem k výši vybíraných plateb za služby se zdá být tento podíl spíše vyšší. V roce 2008 činil 50 % oběžného majetku. Nejedná se o klasické pohledávky z obchodního styku, ty má MVK nulové, ale o stav účtu č. 314, který vymezuje zaplacené zálohy za odběr jednotlivých médií – elektrické energie, tepla a vody.

4.4.1.3 Rozbor pasiv

Tato analýza především zjišťuje podíl vlastních a podíl cizích zdrojů na celkových pasivech.

Tab. 7: Rozbor pasiv v letech 2006-2009

Pasiva	2006	2007	2008	2009
Pasiva celkem	5 132 080	6 454 271	4 797 894	4 891 935
Vlastní zdroje	3 133 006	3 214 740	2 916 415	2 365 517
Poměr	61 %	50 %	61 %	48 %
Cizí zdroje	1 999 074	3 239 531	1 881 478	2 526 418
Poměr	39 %	50 %	39 %	52 %

Zdroj: vlastní zpracování

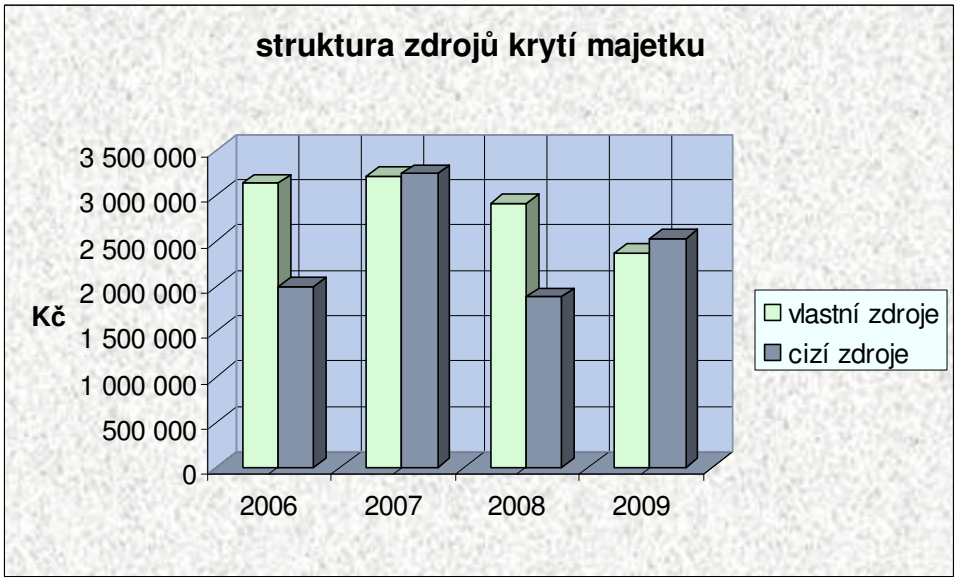

Obr. 7: Struktura zdrojů krytí majetku (vlastní zpracování)

Jak je z grafu vidět, tak se v průběhu let poměr mezi vlastními zdroji a cizími zdroji kapitálu lehce měnily. V roce 2007 jsou v podstatě vlastní a cizí zdroje v rovnováze, lze tedy konstatovat, že se jedná o organizaci finančně stabilní.

4.4.2 Rozbor položek výnosů a nákladů z hlavní činnosti (objemově nejvýznamnějších)

4.4.2.1 Mzdové náklady

Tab. 8: Mzdové náklady v letech 2006-2009

Mzdové náklady	2006	2007	2008	2009
Náklady celkem	16 717 290	15 749 355	17 612 675	17 519 258
Mzdy	6 113 284	6 838 044	6 944 476	7 275 967
Podíl na nákl. celkem	37 %	43 %	39 %	42 %

Zdroj: vlastní zpracování

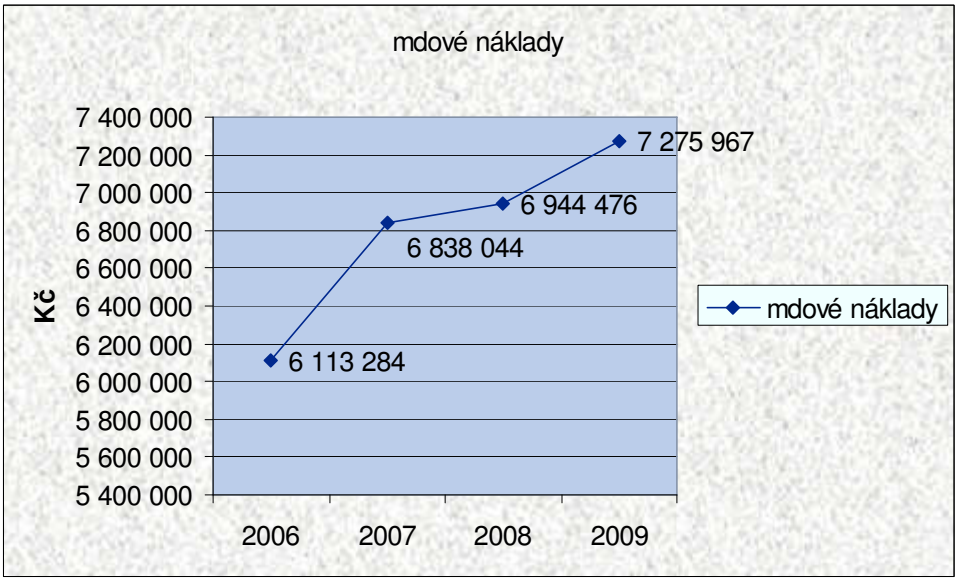

Obr. 8: Mzdové náklady graficky (vlastní zpracování)

Největší podíl nákladů na hospodaření organizace tvoří mzdové náklady. Jedná se na první pohled o poměrně vysoké procento na celkových nákladech. Je nutno podotknout, že knihovna zaměstnává pracovníky jen na odborných pozicích a práce, které jsou podle katalogu pracovních činností zařazeny v nižších platových třídách vykonávají jiné organizace smluvně. Jde například o pozice řidič, údržbář.

4.4.2.2 Spotřeba materiálu

Tab. 9: Spotřeba materiálu v letech 2006-2009

Spotřeba materiálu	2006	2007	2008	2009
Náklady celkem	16 717 290	15 749 355	17 612 675	17 519 258
Spotřeba materiálu	4 419 899	2 166 477	3 668 652	3 356 496
Podíl na nákl. celkem	26 %	14 %	21 %	19 %

Zdroj: vlastní zpracování

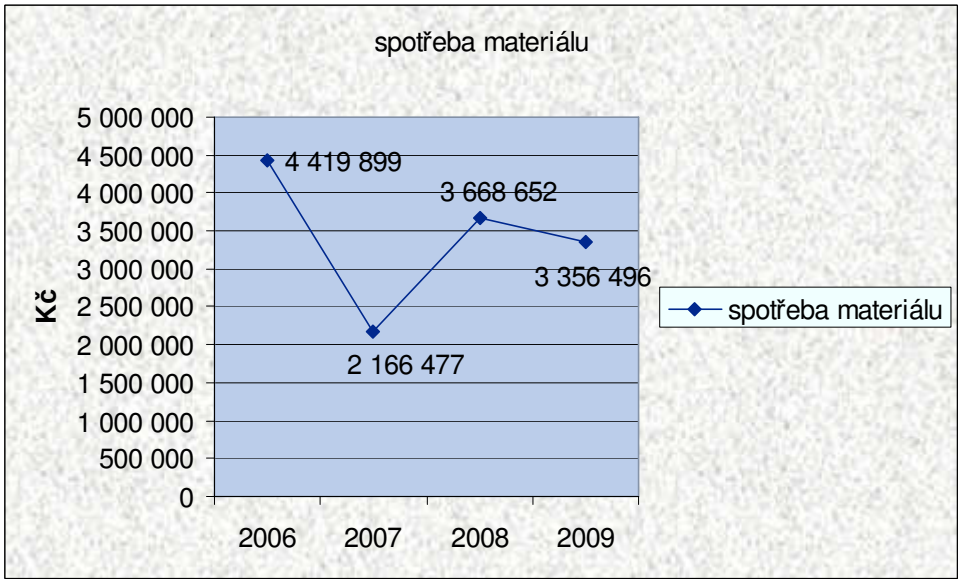

Obr. 9: Spotřeba materiálu graficky (vlastní zpracování)

Spotřeba materiálu v knihovně ve sledovaných letech je velmi proměnlivá. Na položce spotřeba materiálu je účtován mimo jiné i knihovní fond. Výše spotřeby materiálu je tedy přímo ovlivněná výší neinvestiční dotace, která ovlivňuje nákup nových knih. V roce 2006 je to zcela určitě dáno i stěhováním knihovny.

4.4.2.3 Spotřeba energie

Tab. 10: Spotřeba energie v letech 2006-2009

Spotřeba energie	2006	2007	2008	2009
Náklady celkem	16 717 290	15 749 355	17 612 675	17 519 258
Spotřeba energie	760 566	1 098 498	937 294	1 050 573
Podíl na nákladech	5 %	7 %	5 %	6 %

Zdroj: vlastní zpracování

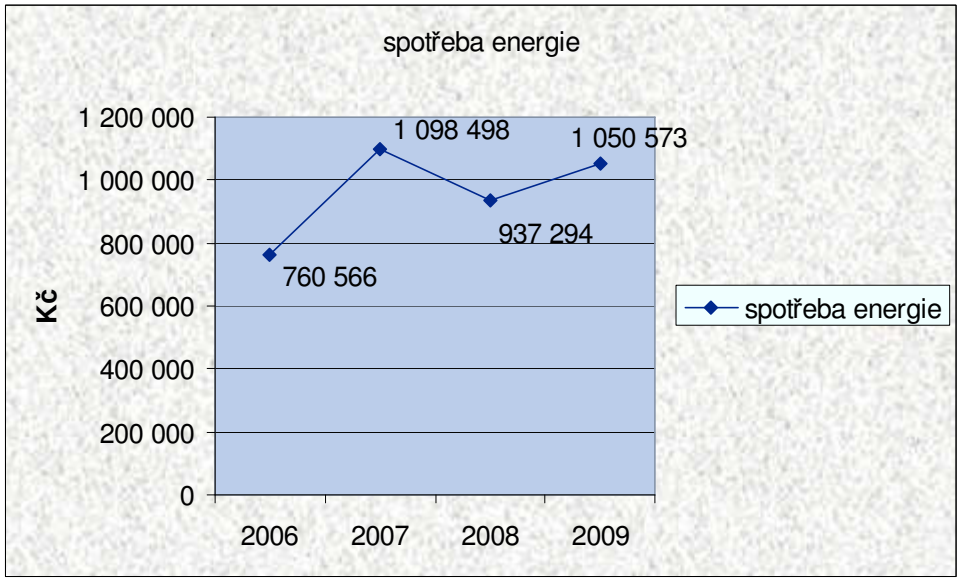

Obr. 10: Spotřeba energie graficky (vlastní zpracování)

Spotřeba energie oproti roku 2006 lehce narostla. Zvýšení těchto nákladů je dáno přestěhováním do nových, větších prostor, které jsou jednoznačně energeticky náročnější než prostory původní.

4.4.2.4 Tržby z prodeje služeb

Tab. 11: Tržby z prodeje služeb v letech 2006-2009

Tržby	2006	2007	2008	2009
Výnosy celkem	16 320 784	16 314 286	17 601 925	17 484 766
Tržby z prodeje služeb	573 075	735 051	1 153 078	927 977
Poměr	4 %	5 %	7 %	5 %

Zdroj: vlastní zpracování

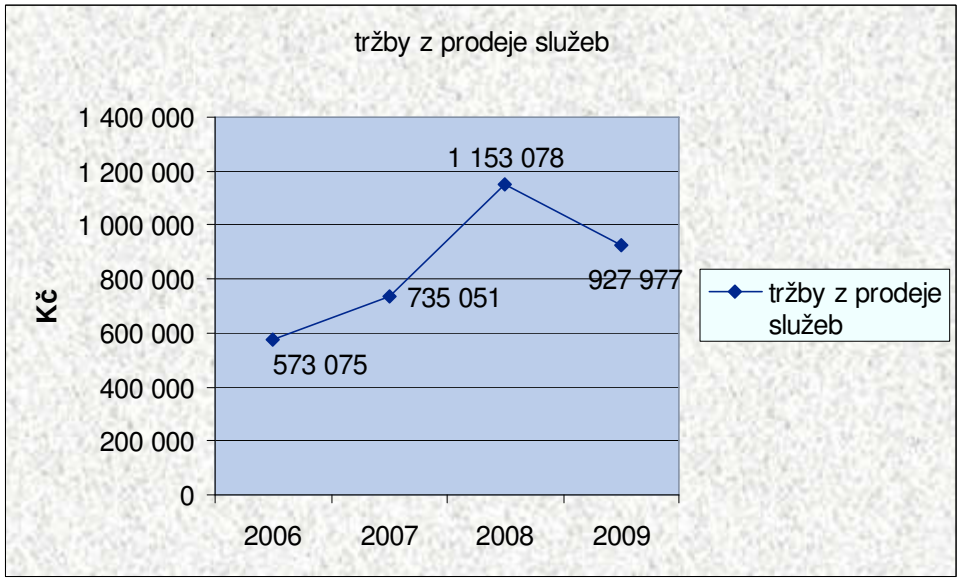

Obr. 11: Tržby z prodeje služeb graficky vlastní zpracování)

Se zvýšeným počtem čtenářů a návštěvníků přímo-úměrně narostly i tržby z prodeje služeb poskytovaných knihovnou. V roce 2009 nastal pokles, který je způsoben tím, že již od konce roku 2008 nebyly realizovány žádné kurzy od úřadu práce za úplatu.

4.5 Vývoj hospodářského výsledku

Zlepšený hospodářský výsledek zůstává k dispozici příspěvkové organizaci, která jej přiděluje podle zásad stanovených zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, do peněžních fondů, tj. fondu rezervního, investičního a fondu odměn.

O dobrém hospodaření svědčí kladné hodnoty. V případě sledované PO byla v roce 2006 vykázána ztráta v hospodaření v objemu 382.454 Kč, která vznikla v souvislosti s realizací projektu „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“ spolufinancovaného z programu SROP 3.2. Na financování projektu do doby přiznání dotace byla organizaci poskytnuta zřizovatelem půjčka. Na druhou etapu realizace projektu v roce 2007 pak byla zřizovatelem poskytnuta dotace. Zlepšený hospodářský výsledek roku 2007 ve výši 600.610 Kč byl, před rozdělením do fondů, použit k vyrovnání ztráty z hospodaření roku 2006.

Tab. 12: Vývoj hospodářského výsledku vletech 2006-2009

Vývoj hosp. výsledku	2006	2007	2008	2009
Hosp. výsledek	-382 454	600 610	33 923	519

Zdroj: vlastní zpracování

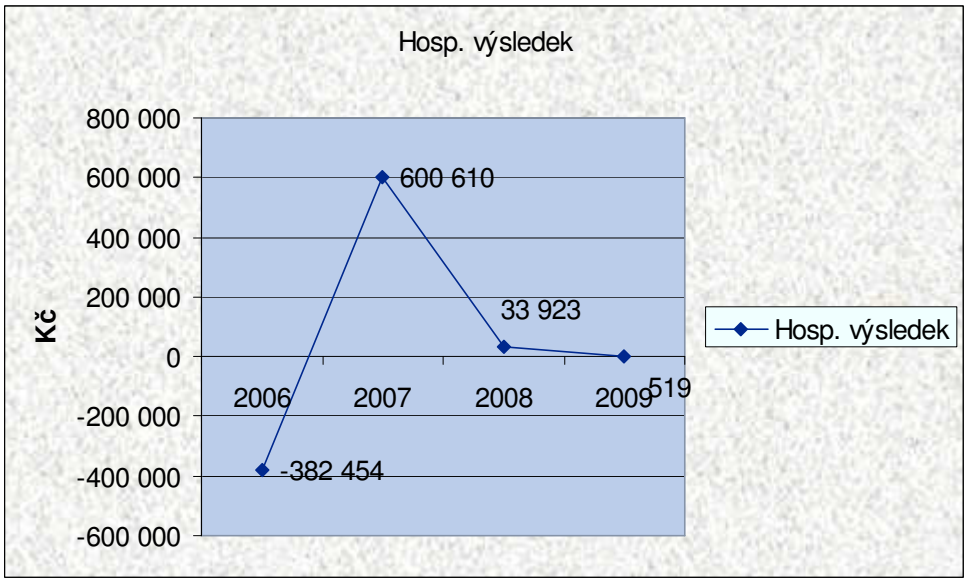

Obr. 12: Vývoj hospodářského výsledku graficky (vlastní zpracování)

4.6 Cash flow – ve zjednodušeném pojetí

$$CF = Z + O$$

Z –zisk, respektive hospodářský výsledek

O – odpisy jako nákladová, ale ne výdajová položka

Tab. 13: Cash flow v letech 2006-2009

Cash flow	2006	2007	2008	2009
Odpisy	566 388	678 065	600 493	532 734
Hospod. výsledek	-382 454	600 610	33 923	519
CF	183 934	1 280 682	634 416	533 253

Zdroj: vlastní zpracování

4.7 Autarkie – míra soběstačnosti

4.7.1 Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů

Viz. vzorec (1)

Tab. 14: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v letech 2006-2009

Autarkie hlavní činnosti	2006	2007	2008	2009
$V_{HČ}$	16 320 784	16 314 286	17 601 925	17 484 766
$N_{HČ}$	16 717 290	15 749 355	17 612 675	17 519 258
Autarkie	97,6 %	103,6 %	99,9 %	99,8 %

Zdroj: vlastní zpracování

Jde o ukazatel, týkající se pouze hlavní činnosti a odráží míru, v jaké je municipální firma soběstačná z hlediska pokrytí svých nákladů hlavní činnosti. Pozitivně lze hodnotit, pokud je ukazatel roven 100%. V případě menší hodnoty je nedostatečné krytí nákladů výnosy a je třeba provést analýzu příčin. Rok 2006 je problematičtější vzhledem k již zmiňované realizace projektu „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“, na který byla zřizovatelem poskytnuta bezúročná půjčka.

4.7.2 Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti

Viz. vzorec (2)

Tab. 15: Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti letech 2006- 2009

Autarkie z hlavní i hosp. činnosti	2006	2007	2008	2009
V	16 339 884	16 363 651	17 650 315	17 543 146
N	16 772 339	15 763 040	17 616 392	17 542 627
Autarkie	98 %	104 %	100 %	100 %

Zdroj: vlastní zpracování

Kromě roku 2006 je soběstačnost 100% nebo vyšší, což svědčí o schopnosti organizace o pokrytí svých nákladů a potvrzuje již předchozí autarkii.

4.7.3 Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech

Viz. vzorec (3)

Tab. 16: Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech v letech 2006-2009

Míra příjmů z neinv. dotace	2006	2007	2008	2009
NID	15 635 197	15 299 699	15 419 569	16 274 677
NIPy	16 320 784	16 314 286	17 601 925	17 484 766
Autarkie	96 %	94 %	88 %	93 %

Zdroj: vlastní zpracování

Obr. 13: Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech organizace (vlastní zpracování)

Ukazatel je významným indikátorem podílu rozpočtových prostředků na financování produkce příspěvkové organizace. U sledované organizace je podíl neinvestičních dotací vysoký. Vyplývá to i z oborové činnosti organizace, kdy u této činnosti nejsou uživatelské poplatky, nahodilé příjmy a příjmy z doplňkové činnosti vysoké.

4.8 Ukazatele rentability

4.8.1 Rentabilita nákladů doplňkové činnosti

Viz. vzorec (4)

Tab. 17: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2006-2009

Rentabilita doplňkové činnosti	2006	2007	2008	2009
$HV_{DČ}$	14 051	35 680	44 673	35 011
$N_{DČ}$	5 049	13 685	3 717	23 369
$r_{NDČ}$	278 %	261 %	1202 %	150 %

Zdroj: vlastní zpracování

Nákladová rentabilita představuje nejpřísnější ukazatel efektivnosti. U sledované organizace jsou náklady na doplňkovou činnosti velmi nízké a užitný efekt z ní je vysoký. V roce 2008 je rentabilita extrémně vysoká, v tomto roce je nejvyšší hospodářský výsledek a nejnižší náklady na doplňkovou činnost.

4.8.2 Míra pokrytí ztráty z hlavní činnosti ziskem z doplňkové činnosti

Viz. vzorec (5)

Míra pokrytí ztráty v roce 2006 = 14051/396 505 x 100 = 4%.

Dle výsledku ukazatele je funkce doplňkové činnosti naplňována v malé míře. Má významnou argumentační hodnotu i při rozhodování o rozvojové strategii organizace.

4.9 Ukazatele likvidity

4.9.1 Okamžitá likvidita

Viz. vzorec (6)

Tab. 18: Okamžitá likvidita v letech 2006-2009

Okamžitá likvidita	2006	2007	2008	2009
Pe	1 202 671	1 359 167	563 617	1 003 651
KZv	384 552	1 926 704	878 763	953 061
Likvidita	3,1	0,7	0,6	1,1

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatele likvidity ukazují stav pouze k hodnocenému okamžiku, nemůže tedy vyjádřit vývoj platební schopnosti organizace v průběhu roku. Tento ukazatel je také někdy nazýván ukazatelem solventnosti. Peníze by měly představovat ca 1/5 hodnoty závazků. U příspěvkových organizace bývá tato hodnota zpravidla vyšší. Z ekonomického pohledu

dochází k lehce neefektivnímu hospodaření s hotovostí. Z tohoto hlediska by se dalo hodnotit období roku 2007 a 2008 jako poměrně efektivní nakládání s peněžními prostředky.

4.9.2 Pohotová likvidita

Viz. vzorec (7)

Tab. 19: Pohotová likvidita v letech 2006-2009

Pohotová likvidita	2006	2007	2008	2009
Pe	1 202 671	1 359 167	563 617	1 003 651
Po	517 196	1 092 688	1 132 342	1 101 299
KZv	384 552	1 926 704	878 763	953 061
Likvidita	4,5	1,2	1,9	2,2

Zdroj: vlastní zpracování

Někdy se hovoří o rychlém testu finančního zdraví. Hodnota by se měla pohybovat kolem 1. Toto číslo prezentuje vyrovnanost mezi krátkodobými pohledávkami a krátkodobými závazky. Hodnota pod jedna ukazuje o nebezpečí nesolventnosti a nad jedna znamená neefektivní vázání prostředků v penězích a pohledávkách, které „leží ladem“. Nejhoršího výsledku z tohoto pohledu dosáhla organizace v roce 2006 a v roce 2009.

4.9.3 Pracovní kapitál (ČPK)

Viz. vzorec (8)

Tab. 20: Pracovní kapitál v letech 2006-2009

Pracovní kapitál	2006	2007	2008	2009
OA	1 750 526	3 600 560	2 246 376	2 732 720
KZv	384 552	1 926 704	878 763	953 061
ČPK	1 365 974	1 673 856	1 367 610	1 779 659

Zdroj: vlastní zpracování

Čistý pracovní kapitál představuje prostředky, které má municipální firma k dispozici pro svou běžnou provozní činnost. Jde o absolutní ukazatel likvidity. U příspěvkových

organizací bývají tyto hodnoty zpravidla vyšší, což potvrzuje i naše sledovaná organizace. Lze tedy tuto hodnotu považovat za pozitivní.

4.10 Ukazatele aktivity

4.10.1 Obrat kapitálu

Viz. vzorec (9)

Tab. 21: Obrat kapitálu v letech 2006-2009

Obrat kapitálu	2006	2007	2008	2009
V	16 339 884	16 363 651	17 650 315	17 543 146
K	4 749 185	5 793 175	5 626 082	4 844 914
OK	3,44	2,82	3,14	3,62

Zdroj: vlastní zpracování

Obrat kapitálu ukazuje, kolikrát se vrátí vložený kapitál do fungování příspěvkové organizace pomocí stanoveného ocenění její produkce. Cílem je maximalizace ukazatele. Je zapotřebí vycházet z průměrných hodnot kapitálu během roku. V tomto případě byla použita ½ součtu počátečního a konečného stavu pasiv. U námi sledované společnosti je ukazatel poměrně vysoký, je to dáno hodnotou fondu dlouhodobého majetku.

4.10.2 Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech

Viz. vzorec (10)

Tab. 22: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2006-2009

Míra vázanosti fix.aktiv	2006	2007	2008	2009
FA	19 860 746	22 197 880	21 769 001	23 188 106
V	16 339 884	16 363 651	17 650 315	17 543 146
Míra FA/V	1,22	1,36	1,23	1,32

Zdroj: vlastní zpracování

Ukazatel vázanosti fixních aktiv na výnosech upozorňuje na míru náročnosti daného oboru na dlouhodobý majetek. Míra fixních aktiv na jednotce výnosů je uváděna v zůstatkových cenách. Výrazné snížení tohoto ukazatele by znamenalo ohrožení municipální firmy, naopak výrazné převýšení uznané standardní hodnoty by znamenalo neekonomické vázání zdrojů v dlouhodobém majetku. V našem případě nejde o vysoké hodnoty. Naopak výrazně

vysoká hodnota by byla výrazem neekonomického vázání zdrojů v dlouhodobém majetku ve vztahu k úrovni výnosů.

4.11 Ukazatele financování

U PO převažují zpravidla vlastní zdroje nad dluhy. Většinou mají krátkodobý charakter a týkají se ponejvíce závazků vůči dodavatelům, zaměstnancům a na ně vázaným závazkům.

4.11.1 Míra finanční nezávislosti

Viz. vzorec (11)

Tab. 23: Míra finanční nezávislosti v letech 2006-2009

Míra fin. nezávislosti	2006	2007	2008	2009
VK	3 133 006	3 214 740	2 916 415	2 365 517
K	5 132 080	6 454 271	4 797 894	4 891 935
Míra fin. nezávislosti	61 %	50 %	61 %	48 %

Zdroj: vlastní zpracování

U příspěvkových organizací se tato míra většinou pohybuje nad 70 %. V případě této organizace je hodnota fixních aktiv nižší, než je běžné u jiných oborových činností, proto míra finanční nezávislosti je o něco nižší. Hodnota pod 30% již může signalizovat její nestabilitu. Je to dáno tím, že knihovna nemá ve své správě budovu, ve které sídlí a převážnou část fixních aktiv tvoří samostatné movité věci a soubory movitých věcí.

4.11.2 Míra věřitelského rizika

Viz. vzorec (12)

Tab. 24: Míra věřitelského rizika v letech 2006-2009

Míra věřitelského rizika	2006	2007	2008	2009
CK	1 999 074	3 239 531	1 881 478	2 526 418
K	5 132 080	6 454 271	4 797 894	4 891 935
Míra věř.rizika	0,39	0,50%	0,39%	0,52%

Zdroj: vlastní zpracování

Tento ukazatel hodnotí míru cizího kapitálu na finančních zdrojích organizace. Míra věřitelského rizika je u námi sledované organizace spíše nižší. Výhodné je užívat hlavně cizí neúročený kapitál vzhledem k jeho nenákladovosti.

4.11.3 Míra oddlužování

Viz. vzorec (13)

Tab. 25: Míra oddlužování v letech 2006-2009

Míra oddlužování	2006	2007	2008	2009
CF	188 934	1 280 682	634 416	533 253
∅CK	1 999 074	3 239 531	1 881 478	2 526 418
Míra oddlužování	0,09	0,39	0,34	0,21

Zdroj: vlastní zpracování

Tento ukazatel představuje schopnost firmy vytvářet prostředky na splácení dluhu. Měla by být brána v úvahu vhodná relace mezi délkou splatnosti bankovních úvěrů a vytvořeným Cash flow. Knihovna žádné úvěry nesplácí a ukazatel naznačuje, že v současnosti by organizace měla se splácením úvěrů s dobou splatnosti 1 rok problémy. Aby knihovna mohla splácet krátkodobé úvěry, měl by být ukazatel roven 1. Hodnota naznačuje, že by knihovna byla schopna v současné době splácet úvěry přijaté na dobu pěti let.

4.11.4 Síla finanční páky

Viz. vzorec (14)

Tab. 26: Síla finanční páky v letech 2006-2009

Síla finanční páky	2006	2007	2008	2009
CK	1 999 074	3 239 531	1 881 478	2 526 418
VK	3 133 006	3 214 740	2 916 415	2 365 517
F_{FL}	1,6381	2,0077	1,6451	2,0680

Zdroj: vlastní zpracování

U příspěvkových organizací působí finanční páka pozitivně. Je to způsobeno absencí úročeného cizího kapitálu. Úroková míra je nulová a celkový kapitál je rentabilnější vzhledem k nižší nákladovosti cizího kapitálu. Toto platí i u sledované organizace.

4.12 Ukazatele investičního rozvoje / útlumu

4.12.1 Míra investičního rozvoje

Viz. vzorec (15)

Tab. 27: Míra investičního rozvoje

Míra inv. rozvoje	2009
I_B	532 734
O	10 598 682
Míra inv. rozvoje	0,0503

Zdroj: vlastní zpracování

Odpisy jsou vedle zisku a přírůstku dlouhodobých rezerv hlavním zdrojem pro obnovu dlouhodobého majetku. Této ukazatel dokresluje obraz potřeby investičních zdrojů a ukazuje, v jaké míře je organizace schopna obnovit během roku svůj investiční majetek z odpisů. U naší organizace je zřejmé, že rozvoje byl v roce 2009 zanedbatelný. Je to způsobeno tím, že zřizovatel využívání už 3. rokem svého práva a nařizuje MVK odvod z odpisů ve výši cca 70% jejich tvorby, tzn. že MVK na pořizování nových investic prakticky nic nezůstává. Postup zřizovatele je však zcela opodstatněný – celková rekonstrukce prostor MVK v roce 2006 včetně nového vybavení, zatím neklade nároky na obnovu a zřizovateli tak dává prostor podpořit rozvoj jiných příspěvkových organizací.

4.13 Ukazatele produktivity

4.13.1 Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty

Viz. vzorec (16)

Tab. 28: Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty v letech 2006-2009

Produktivita práce	2009	2007	2008	2009
PH	8 645 512	10 480 667	9 668 572	10 325 749
∅L	28	28,23	27	27
PP	308 768,29	371 259,90	378 095,26	382 435,15

Zdroj: vlastní zpracování

Tento ukazatel udává, kolik peněžních jednotek připadá na jednoho pracovníka příspěvkové organizace. Zohledňuje velikost pracovního úvazku na jednoho pracovníka. Vezmeme-li v úvahu průměrné mzdové náklady v roce 2009, tak ty činily 365.238 Kč na jednoho pracovníka. Na pokrytí dalších položek zůstává 17.197 Kč na jednoho zaměstnance.

ZÁVĚR

Tématem mé bakalářské práce bylo prozkoumat a rozebrat hospodaření příspěvkové organizace Masarykova veřejná knihovna Vsetín. Hlavním cílem pak bylo shromáždit co nejširší komplex informací a vyhodnotit současnou situaci této příspěvkové organizace a na základě těchto zdrojů nastínit její budoucí vývoj a navrhnout možná opatření a doporučení pro zefektivnění její činnosti. Pro zpracování jsem použila informace získané přímo v Masarykově veřejné knihově Vsetín. Vycházela jsem z výročních zpráv, rozvah, výsledovek, příloh, ale také z dat a informací sesbíraných z odborné literatury.

V první části práce jsem se zabývala teoretickými informacemi souvisejícími se zadaným tématem. Ve druhé praktické části jsem podrobně představila zmíněnou příspěvkovou organizaci a její předmět činnosti a analyzovala hospodaření dle postupu uvedeného v teoretické části.

Příspěvkové organizace zřizované obcemi, jako jeden z typů neziskových organizací, nejsou zřizovány za účelem tvorby zisku, ale za účelem užitku ve formě služeb, zájmových organizací, spolků a sdružení. Jsou zcela závislé na výši provozního příspěvku od svého zřizovatele, který je poskytován pouze na zajištění jejich hlavní činnosti. Finanční analýza má tedy u těchto organizací a společností odlišný význam a koncepcí nevypovídá nic o užitku neziskové organizace. Má jen argumentační podobu. Toto se potvrdilo i v případě mnou analyzované příspěvkové organizace.

Z analýzy vyplynulo, že organizace hospodaří se svěřenými prostředky dobře. Díky vhodně zvolené výši dotace z města, výši získaných prostředků z projektů a grantů, výši příjmů z nabízených služeb a také v omezené míře výši příjmů z dodatkové činnosti je finančně soběstačná, což potvrzují i všechny ukazatele autarkie. Výsledek hospodaření za sledované období byl kromě roku 2006, kdy byl realizován projekt „Vybudování prostor pro Masarykovu veřejnou knihovnu jako instituci komunitních aktivit a celoživotního vzdělávání ve Vsetíně“, který byl podpořen dotací SROP a dotace byla poskytnuta až v roce 2007, vždy v kladných číslech. Pozitivní přínos má i doplňková činnost, která taktéž vylepšuje hospodářský výsledek, i když v malé míře. Ukazatele likvidity jsou ve všech případech vyšší. Svědčí to o lehce neefektivním vázání prostředků v penězích. Hodnocená příspěvková organizace nemá žádné dluhy a celkově jde o organizaci z finančního hlediska zdravou.

Velmi pozitivní přínos mají projektové aktivity knihovny. Vzhledem k úspěchům, kterých knihovna dosáhla v získávání finančních zdrojů z těchto aktivit i ve srovnání s jinými knihovnami ve Zlínském kraji, musím konstatovat, že v celkovém pohledu si knihovna stojí výborně a doporučuji tento trend zachovat i do budoucnosti.

Po vyhodnocení jsem dospěla k závěru, že v nejbližších letech by na tom organizace mohla být stejně dobře jako doposud. Je to dáno i dalšími připravovaným projekty, s jejichž získáváním má knihovna již nyní bohaté zkušenosti, proto se dá nadále předpokládat, že v tomto směru bude stále úspěšná.

Doporučovala bych se zaměřit na efektivnější řízení volných finančních prostředků. Vyšší zůstatky na běžném účtu bylo dobré převést např. na termínované vklady.

Ke zvyšování hospodářského výsledku by se na první pohled nabízelo řešení zvýšit některé ceny služeb, ale bohužel zde narážíme na základní legislativní rámec pro knihovny, kterým je zákon č. 257/2001 Sb., knihovní zákon – zejména § 4.

U neziskově orientovaných organizací však není hodnocení finančního zdraví až tak důležité, při hodnocení by jsme se měli spíše zabývat jejich přínosem ve formě užitku a kvalitou poskytovaných služeb. Masarykova veřejná knihovna Vsetín je organizace, která plní své poslání velmi kvalitně. Pro obyvatele Vsetína je velkým přínosem, jak ve formě užitku, tak kvalitou a šíří poskytovaných služeb a neustálou snahou o zlepšení ve všech směrech.

RESÜMEE

Das Ziel meiner Bachelorarbeit war die Wirtschaftsführung der Zuschussorganisation Masarykova veřejná knihovna Vsetín (Öffentliche Masaryk-Bibliothek Vsetin) zu untersuchen und zu erörtern und auf Grund des gesammelten Informationskomplex die gegenwärtige Lage auszuwerten und versuchen eventuell Maßnahmen und Empfehlungen

zur Effektivierung ihrer Tätigkeit vorzuschlagen.

Im ersten Teil habe ich mich mit der Theorie beschäftigt, die mit dem eingegebenen Thema zusammenhängt. Im zweiten -praktischen -Teil habe ich die obengenannte Zuschussorganisation, den Gegenstand ihrer Tätigkeit, ihre Aktivitäten eingehend vorgestellt und weiter habe ich die Analyse der Wirtschaftsführung laut Verfahren im theoretischen Teil durchgeführt.

Mittels der Analyse der Wirtschatsführung habe festgestellt, dass es sich um eine Organisation handelt, die gut mit den ihr anvertrauten Mitteln wirtschaftet. Dank der richtig gewählten Nichtanlagesubvention vom Errichter, der Einnahmenhöhe aus den gebotenen Dienstleistungen sowie, im begrenzten Maße, der Einnahmenhöhe aus der Zusatztätigkeit ist sie wirtschaftlich unabhängig. Sie selbst ist sehr aktiv und auch erfolgreich in den Grant-Verfahren, im Vergleich mit anderen Bibliotheken im Kreis Zlin.

Was die zukünftige Entwicklung betrifft, meine ich, dass die Lage der Organisation in den kommenden Jahren gleich wie jetzt sein könnte. Es ist auch durch weitere vorbereitete Projekte gegeben, mit Gewinnung derer die Bibliothek reiche Erfahrungen hat, deshalb kann man weiterhin voraussetzen, dass sie in dieser Richtung immer erfolgreich sein wird.

Masarykova veřejná knihovna Vsetín (Öffentliche Masaryk-Bibliothek Vsetín) ist die Organisation, die ihre Sendung sehr hochwertig erfüllt. Für die Einwohner von Vsetín ist sie ein großer Beitrag, wie in Form des Nutzens, so auch mit Qualität der geleisteten Dienstleistungen.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

[1] RŮŽIČKOVÁ. R. Ing. *Neziskové organizace – vznik - účetnictví - daně.* Olomouc: ANAG, spol. s.r.o. 2009. ISBN 978-80-7263-538-2.

[2] VOLTNEROVÁ MADEROVÁ, Karla, TÉGL, Petr. *Vztahy mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací ÚSC.* Olomouc: ANAG, spol. s r.o. ISBN 978-80-7263-546-7.

[3] REKTOŘÍK, Jaroslav a kolektiv. *Organizace neziskového sektoru*. Praha : EKOPRESS, s.r.o., 2004. ISBN 80-86119-41-6.

[4] AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Příspěvkové organizace 2006-2007.* Praha : ASPI a.s., 2006. ISBN: 80-7357-191-9.

[5] KRAFTOVÁ, Ivana. *Finanční analýza municipální firmy*. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2002. 206 s. ISBN 80-7179-778-2.

[6] PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru.* Praha : ASPI Publishing, 2002. 442 s. ISBN 80-86395-21-9.

[7] RŮŽIČKOVÁ, Růžena. *Neziskové organizace, vznik účetnictví, daně.* 6. autorizované vydání. Olomouc: ANAG, s.r.o. 2005. 199 s. ISBN 80-7263-282-5

[7] Zákon č. 250/2000 Sb. ze dne 7. července 2000 o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

[7] Zákon č. 586/1992 Sb. ze dne 20. listopadu 1992 o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů.

[8] Zákon č. 235/2004 ze dne 1. dubna 2004 o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů.

[9] Zákon č. 563/1991 ze dne 12. prosince 1991 o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

[10] Vyhláška 505/2002 ze dne 6. listopadu 2002, kterou se provádějí některá ustanovení zákona o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

[11] Zákon č. 128/2000 ze dne 12. dubna 2000, o obcích, ve znění pozdějších předpisů.

[12] Interní doklady Masarykovy veřejné knihovny Vsetín. Dostupné z WWW: http://www.mvk.cz/.

[13] Interní doklady Městské knihovny Valašské Meziříčí. Dostupné z WWW: http://www.mekvalmez.cz/cs

[14] Interní doklady Krajské knihovny Františka Bartoše Zlín. Dostupné z WWW: <http://www.kfbz.cz/>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CF	Cash flow
FA	Finanční analýza
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MVK	Masarykova veřejná knihovna
OR	Obchodní rejstřík
PO	Příspěvková organizace
SF	Strukturální fondy
SR	Státní rozpočet
SROP	Společný regionální operační program
EU	Evropská unie
ES	Evropské společenství
ÚSC	Územní samosprávní celek

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Současná fotografie knihovny 33
Obr. 2: Počet čtenářů (vlastní zpracování) 38
Obr. 3: Počet návštěvníků (vlastní zpracování) 38
Obr. 4: Počet výpůjček (vlastní zpracování) 39
Obr. 5: Majetková struktura (vlastní zpracování) 44
Obr. 6: Finanční struktura majetku (vlastní zpracování) 45
Obr. 7: Struktura zdrojů krytí majetku (vlastní zpracování) 46
Obr. 8: Mzdové náklady graficky (vlastní zpracování) 47
Obr. 9: Spotřeba materiálu graficky (vlastní zpracování) 48
Obr. 10: Spotřeba energie graficky (vlastní zpracování) 49
Obr. 11: Tržby z prodeje služeb graficky vlastní zpracování) 50
Obr. 12: Vývoj hospodářského výsledku graficky (vlastní zpracování) 51
Obr. 13: Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech organizace (vlastní zpracování) 53

SEZNAM TABULEK

Tab. 1: Přehled základních ukazatelů v letech 2006 – 2009 37
Tab. 2: Vývoj počtu zaměstnanců 40
Tab. 3: Projekty v roce 2009 42
Tab. 4: Podíl Kč na osobu za získané projekty v roce 2009 43
Tab. 5: Rozbor aktiv v letech 2006-2009 43
Tab. 6: Rozbor oběžných aktiv v letech 2006-2009 44
Tab. 7: Rozbor pasiv v letech 2006-2009 45
Tab. 8: Mzdové náklady v letech 2006-2009 46
Tab. 9: Spotřeba materiálu v letech 2006-2009 47
Tab. 10: Spotřeba energie v letech 2006-2009 48
Tab. 11: Tržby z prodeje služeb v letech 2006-2009 49
Tab. 12: Vývoj hospodářského výsledku vletech 2006-2009 51
Tab. 13: Cash flow v letech 2006-2009 51
Tab. 14: Autarkie hlavní činnosti na bázi výnosů a nákladů v letech 2006-2009 52
Tab. 15: Autarkie na bázi nákladů a výnosů z hlavní i hospodářské činnosti letech 52
Tab. 16: Míra příjmů z neinvestiční dotace na celkových provozních příjmech v letech 2006-2009 53
Tab. 17: Rentabilita nákladů doplňkové činnosti v letech 2006-2009 54
Tab. 18: Okamžitá likvidita v letech 2006-2009 54
Tab. 19: Pohotová likvidita v letech 2006-2009 55
Tab. 20: Pracovní kapitál v letech 2006-2009 55
Tab. 21: Obrat kapitálu v letech 2006-2009 56
Tab. 22: Míra vázanosti fixních aktiv na výnosech v letech 2006-2009 56
Tab. 23: Míra finanční nezávislosti v letech 2006-2009 57
Tab. 24: Míra věřitelského rizika v letech 2006-2009 57
Tab. 25: Míra oddlužování v letech 2006-2009 58
Tab. 26: Síla finanční páky v letech 2006-2009 58
Tab. 27: Míra investičního rozvoje 59
Tab. 28: Produktivita práce měřená pomocí přidané hodnoty v letech 2006-2009 59

SEZNAM PŘÍLOH

P I Rozvaha roků 2006 až 2009

P II Výkaz zisků a ztrát roků 2006 až 2009

P III Výkaz zisků a ztrát u hospodářské činnosti roků 2006 až 2009

PŘÍLOHA P I.: ROZVAHY ROKŮ 2006 AŽ 2009

Rozvaha (v Kč)	2006	2007	2008	2009
Aktiva celkem	**5 132 080**	**6 454 271**	**4 797 894**	**4 891 935**
Stálá aktiva	**3 381 554**	**2 853 711**	**2 551 518**	**2 159 215**
Software	644 535	727 407	913 707	854 150
Drobný dlouhodobý nehm.majetek	559 977	571 029	677 451	645 373
Umělecká díla a předměty	142950	132 950	132 950	132 950
Sam. movité věci a soubory movitých věcí	5 831 821	5 389 517	5 316 169	4 965 886
Drobný dlouhodobý hmot.majetek	6 450 190	4 865 137	5 745 299	6 159 538
Oprávky k softwaru	-294 941	-387 347	-484 231	-513 418
Oprávky k DDNM	-559 977	-571 029	-677 451	-645 373
Oprávky k sam.mov.věcem a soub.mov.věcí	-2 942 811	-3 008 816	-3 327 077	-3 280 353
Oprávky k DDHM	-6 450 190	-4 865 137	- 745 299	-6 159 538
Oběžná aktiva	**1 750 526**	**3 600 560**	**2 246 376**	**2 732 720**
Zásoby – materiál na sklad			469 549	411 274
Pohledávky za odběrateli	39 814	8 624	1 792	9 481
Poskytnuté provozní zálohy	477 382	1 083 711	1 090 616	1 091 818
Jiné pohledávky		353	39 934	
Pohledávky za zaměstnanci				
Pokladna	42 113	94 734	38 701	489 46
Ceniny	50 995	69 476	69 420	28 910
Běžný účet	1 011 200	1 114 090	409 151	888 207
Běžný účet FKSP	98 362	80 866	46 344	37 588
Náklady příštích období	30 334	39 756	80 665	216 495
Příjmy příštích období		1 108 947	202	
Dohadné účty aktivní	325			
Pasiva celkem	**5 132 080**	**6 454 271**	**4 797 894**	**4 891 935**
Vlastní zdroje krytí	**3 133 006**	**3 214 740**	**2 916 415**	**2 365 517**
Fond dlouhodobého majetku	3 381 554	2 853 711	2 551 518	2 159 215
Fond oběžných aktiv	12 292	12 292	12 292	12 292
Fond odměn	282	282	10 282	
Fond kulturních a sociálních potřeb	99 456	89 987	43 634	42 525
Fond rezervní	3 029	33 622	200 882	149 805
Fond reprodukce majetku	18 846	6 689	63 882	1 159
Hospodářský výsledek	-382 454	600 610	33 923	519
Cizí zdroje	**1 999 074**	**3 239 531**	**1 881 478**	**2526418**
Závazky vůči dodavatelům		18 130	8 450	
Závazky vůči zaměstnancům	483 584	483 136	506 557	554 681
Závazky ze SP a ZP	267 024	247 907	295 083	309 869
Ostatní přímé daně	74 561	65 685	63 870	74 670
Ostatní závazky	56 383	21 846	4 803	4 403
Ostatní krátkodobé závazky (fin. výpomoci)	497 000	1 090 000		
Výdaje příštích období	64 713	33 043	82 614	70 102
Výnosy příštích období		66 500		509 660
Dohadné účty pasivní	555 808	1 180 282	920 100	993 593

PŘÍLOHA P II.: VÝKAZY ZISKU A ZTRÁT ROKŮ 2006 AŽ 2009

Výkaz zisku a ztrát	2006	2007	2008	2009
Náklady celkem	**16 717 290**	**15 749 355**	**17 612 675**	**17 519 258**
Spotřeba materiálu	4 419 899	2 166 477	3 668 652	3 356 496
Spotřeba energie	760 566	1 098 498	937 294	1 050 573
Prodané zboží			186 405	33 075
Opravy a udržování	136 058	169 296	194 831	191 780
Cestovné	85 586	113 669	100 344	127 798
Náklady na reprezentaci	12 559	16 908	18 622	15 002
Ostatní služby	2 183 343	2 026 685	2 266 730	2 210 035
Mzdové náklady	6 113 284	6 868 044	6 944 476	7 275 967
Zákonné sociální pojištění – SP, ZP	2 100 650	2 309 246	2 364 000	2 328 335
Zákonné sociální náklady	120 517	131 947	225 055	257 131
Ostatní sociální náklady	117 106	90 848		
Ostatní daně a poplatky	3 650	1 300	1 135	1 962
Kursové ztráty				96
Jiné ostatní náklady	97 680	108 370	104 635	138 271
Odpisy	566 388	678 065	600 493	532 734
Výnosy celkem	**16 320 784**	**16 314 286**	**17 601 925**	**17 484 766**
Tržby z prodeje služeb	573 075	735 051	1 153 078	927 977
Tržby za prodané zboží	21 200	1 770	424 130	72 843
Úroky	9 617	23 597	29 503	2 947
Zúčtování fondů	66 000	236 097	232 824	188 308
Jiné ostatní výnosy	15 694	18 070	342 819	18 013
Příspěvky a dotace na provoz	15 635 197	15 299 699	15 419 569	16 274 677

PŘÍLOHA P III.: VÝKAZY ZISKU A ZTRÁT U HOSPODÁŘSKÉ ČINNOSTI ROKŮ 2006 AŽ 2009

Výkaz zisku a ztrát	**2006**	**2007**	**2008**	**2009**
Náklady celkem	**5049**	**13685**	**3717**	**23369**
Spotřeba energie	2765	6172	2346	7066
Ostatní služby	2284	7513	1371	16303
Výnosy celkem	**19100**	**49365**	**48390**	**58380**
Tržby z prodeje služeb	19100	49365	48390	58380